

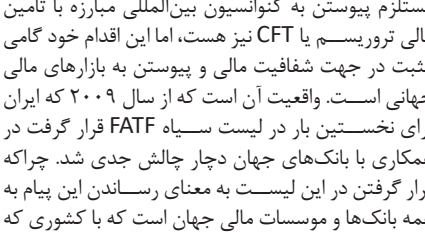
شهرداری در نگهداشت تهران موفق بود

صفحه ۸

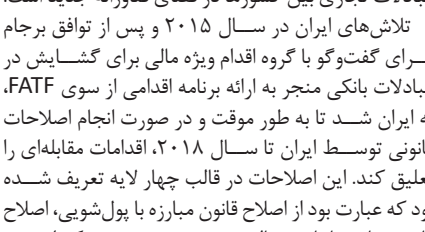

هژمونی دلار بسته نجات کشاورزی ایران

هت تریک هفتگی بورس

ر کود شش ماهه صنعت

قانون سقف بودجه قانونی نیست

خروج از لیست سیاه

ارغوان فرزین معتمد پژوهشگر اقتصادی

هرچند پیوستن به کنوانسیون پالرمو به معنای خارج شدن ایران از لیست سیاه گروه ویژه اقدام مالی نیست و پیش شرط خروج از این لیست و پیوستن به لیست خاکستری(که همچنان تا ورود به لیست سیاه فاصله دارد)، مستلزم پیوستن به کنوانسیون بین المللی مبارزه با تامین مالی تروریسم یا CFT نیز هست، اما این اقدام خود گامی مثبت در جهت شفافیت مالی و پیوستن به بازارهای مالی جهانی است. واقعیت آن است که از سال ۲۰۰۹ که ایران برای نخستین بار در لیست سیاه FATF قرار گرفت در همکاری با بانکهای جهان دچار چالش جدی شد. چراکه قرار گرفتن در این لیست به معنای رساندن این پیام به همه بانکها و موسسات مالی جهان است که با کشوری که در لیست سیاه قرار دارد، همکاری نداشته باشند. بنابراین حتی در شرایطی که کشور تحت تحریم نیست به دلیل قرار گرفتن در این لیست نمی تواند با بانکهای دنیا مبادلات مالی داشته باشد که خود به معنای انزوای شدید اقتصادی در دنیایی است که سال هاست در مسیر تسهیل انجام مبادلات تجاری بین کشورها در فضای فناورانه جدید است. تلاش های ایران در سال ۲۰۱۵ و پس از توافق برجام برای گفتوگو با گروه اقدام ویژه مالی برای گشایش در مبادلات بانکی منجر به ارائه برنامه اقدامی از سوی FATF، به ایران شد تا به طور موقت و در صورت انجام اصلاحات قانونی توسط ایران تا سال ۲۰۱۸، اقدامات مقابله ای را تعلیق کند. این اصلاحات در قالب چهار لایه تعریف شده بود که عبارت بود از اصلاح قانون مبارزه با پول شویی، اصلاح قانون مبارزه با تامین مالی تروریسم، پیوستن به کنوانسیون پالرمو و پیوستن به کنوانسیون بین المللی مقابله با تامین مالی تروریسم. دولت وقت لویاج را آماده کرد و به مجلس فرستاد. دو لایحه نخست، یعنی اصلاح قوانین پول شویی و تامین مالی تروریسم، به تصویب رسید و اجرا شد. اما مسیر دو لایحه دیگر، یعنی پیوستن به پالرمو و کنوانسیون CFT، به آسانی پیش نرفت. مخالفت های جدی در برخی نهادها شکل گرفت، مخالفانی که استدلال می کردند پذیرش این کنوانسیون ها ممکن است منجر به «افشای اطلاعات مالی کشور» شود. همین اختلافات، تصویب لویاج را متوقف و روند همکاری با FATF را نیمه تمام گذاشت. به این ترتیب ایران مجدد در لیست سیاه قرار گرفت.

برخی تبعات نپیوستن به FATF متاسفانه عدم قبول شروط گروه اقدام ویژه مالی توسط ایران- که به نظر می رسد مبتنی بر عدم دانش و آگاهی لازم در خصوص مناسبات و الزامات انجام مبادلات اقتصادی و مالی در دنیا است- سبب شد تا کشور در ۱۵ سال اخیر در سخت ترین شرایط و فشار اقتصادی قرار گیرد. برخی از هزینه های نپیوستن به FATF را می توان به شرح زیر مورد توجه قرار داد:

ایران کشوری است که به دلیل برخورداری از منابع غنی نفت، گاز و معادن غنی، مزیت مناسبی برای انجام مبادلات اقتصادی با بین الملل را داراست. حتی همواره به عنوان کشور تک محصولی(نفت) شناخته می شده است. در چنین شرایطی استفاده بهینه از ظرفیت های اقتصادی کشور، مراودات اقتصادی با دنیا، یک ضرورت است. سیاست گذاری های اقتصادی است. هیچ منطق و دانش اقتصادی عدم استفاده بهینه از ظرفیت های اقتصادی کشور در قالب مبادلات بین المللی را تایید نمی کند. است. آن چنان که تمام کشورهای دنیا برای انجام چنین مبادلاتی از قوانین مربوطه تبعیت می کنند. ورود به لیست سیاه گروه اقدام ویژه مالی در تمام این سال ها به معنای آن است که هیچ بانک یا موسسه مالی تمایلی برای همکاری با ایران را نخواهد داشت. از این رو ایران برای انجام مبادلات بین المللی ناچار از یافتن راه های غیررسمی یا بازگشت به عصر مبادلات کالا به کالا در دنیای مدرن امروز بوده است. وقتی مبادلات بین المللی از طریق مجاری مالی رسمی، بانکها و موسسات مالی در کشورها میسر نمی شود، افزایش هزینه تجارت خارجی، کاهش جذب سرمایه گذاری خارجی و تشدید اثر تحریم ها را به دنبال دارد.

در تمام این سال ها شاهد بوده ایم که در تجارت خارجی ناگزیر از روی آوردن به سازوکارهای پرهزینه مثل کار با صرافی ها یا بانکهای درجه دو در کشورهای ثالث بوده ایم که خود هزینه های کارمزدی بالا، کاهش سرعت انتقال پول و حتی بلوکه شدن پول را به همراه داشته است. شاهد بوده ایم که سرمایه گذاران خارجی در بخش های غیر تحریمی نیز به دلیل رتبه بالای ریسک مالی ایران، تمایلی به سرمایه گذاری در ایران نداشته اند.

قرار گرفتن در لیست سیاه سبب شده است که اثرات تحریم هم تشدید شود. چرا که با ایجاد محدودیت برای کشورهای که تحت تحریم نیستند، در ترکیب با تحریم های اروپا و آمریکا، محدودیت های بیشتری را ایجاد و عملا راه های تعامل رسمی بانکی را به حداقل می رساند و این خود به معنای هزینه های بیشتر در انجام مبادلات بین المللی برای ایران است.

چالش های ایجاد شده در مبادلات بین الملل، سبب شده است که درآمد حاصل از صادرات به سختی تامین می شود، عرضه ارز در کشور با محدودیت های جدی مواجه می شود که منجر به افزایش های دوره ای نرخ ارز در کشور و در نتیجه تورم، کاهش قدرت خرید مردم، گسترش فقر، عدم رشد اقتصادی یا رشد بی کیفیت و... شده است.

ایران با اقلیم متنوع و ظرفیت های طبیعی فراوان، می توانست به یکی از قطب های تولید محصولات کشاورزی در منطقه بدل شود، اما نبود سیاست گذاری منسجم، تداوم روش های سنتی تولید، ضعف در فناوری و کمبود سرمایه گذاری، بخش بزرگی از این ظرفیت را به حاشیه رانده است. در میانه این وضعیت، موضوع اصلاح الگوی کشت به یکی از کلیدواژه های اصلی گفتوگوهای کارشناسان و سیاست گزاران بدل شده است. راهی که اگر درست پیموده شود، می تواند بهره وری را افزایش دهد، ضایعات را کاهش دهد، کشاورزی را به سمت مدرن شدن سوق دهد و زمینه جذب سرمایه های تازه را فراهم آورد، اما مسیر اجرای این اصلاحات آسان نیست.

نبود داده های دقیق از سطح زیر کشت، ضعف در آموزش کشاورزان، ناهمبستگی میان نهادهای تصمیم گیر و محدودیت بودجه، باعث شده بخش بزرگی از برنامه ها روی کاغذ باقی بماند. در نتیجه، کشاورزی سنتی با بهره وری پایین ادامه پیدا کند. طبیعی است که در چنین شرایطی، سرمایه گذاران نیز انگیزه ای برای ورود به این حوزه نداشته باشند و صنایع تبدیلی و تکمیلی هم رشد نکنند. اصلاح الگوی کشت، تنها یک تغییر فنی در نوع محصولات نیست، بلکه گامی برای بازتعریف آینده کشاورزی ایران است. اگر این تغییر با سیاست گذاری پایدار، حمایت هدفمند و سرمایه گذاری هوشمند همراه شود، می تواند نه تنها تولید را افزایش دهد، بلکه ثبات اقتصادی و امنیت غذایی کشور را نیز تضمین کند، اما بدون وجود یک نگاه جامع و علمی، تلاش ها پراکنده و بی ثمر خواهد ماند و کشاورزی ایران همچنان در چرخه ای از تکرار و اتلاف منابع گرفتار خواهد بود.

الگوی کشت در برزخ اصلاح

بحث اصلاح الگوی کشت و موانع آن، این روزها به یکی از محورهای اصلی سیاست گذاری در بخش کشاورزی تبدیل شده است. علی قلی ایمانی، مدیرعامل بنیاد ملی گندم کاران، با اشاره به بحث اصلاح الگوی کشت تشریح کرد: الگوی کشت شامل یک سری ملزومات است و نمی توان آن را بدون برنامه و پشتوانه مشخص، اجرایی و عملیاتی کرد. زیرا این امر به اقتصاد کشاورز گره خورده است. به عنوان نمونه، سالانه ۳۰ همت برای حمایت های تشویقی و آموزشی کشاورزان در نظر گرفته شده است. اما آیا این امر تاکنون محقق شده است؟ پس اگر قرار است اصلاحاتی در الگوی کشت انجام شود، باید این اصلاحات تمام و کمال باشند. از طرفی، موانع متعددی در اصلاح الگوی کشت وجود دارد که از جمله این موانع می توان به آسیب رسیدن به منابع آب زیرزمینی، تغییرات اقلیمی و سوءمدیریت های حاکم بر حوزه کشاورزی اشاره کرد. بنابراین، ابتدا باید موانع از سرراه برداشته شوند. از طرفی، در ایران کشاورزی به صورت مدرن انجام نمی شود و همچنان روش های سنتی بر بخش کشاورزی حاکم اند.

ایمانی درباره راهکارهای جذب سرمایه در کشاورزی مدرن تصریح کرد: کشاورزی در ایران خردهمالکی است و سرمایه گذاری در آن توجیه اقتصادی ندارد. از طرفی، به دلیل مشقت های شغل کشاورزی، جوانان تمایلی به ورود به این حوزه ندارند و نسبت به سایر حوزه ها نظیر خدمات و صنعت، درآمد کمتری دارد. بنابراین، انگیزه ای برای ورود به حوزه کشاورزی و سرمایه گذاری در آن وجود ندارد. به صنایع تبدیلی در ایران تاکنون توجه چندانی نشده است. مدیرعامل بنیاد ملی گندم کاران درباره وضعیت صنایع تبدیلی در ایران توضیح داد:

قیمت گذاری دستوری باعث شده هزینه محصولات داخلی بالاتر از وارداتی باشد و انگیزه فعالیت صنایع تبدیلی و بسته بندی کاهش یابد. تنها با حمایت غیرنقدی دولت و ایجاد توازن در واردات، این بخش می تواند رونق گرفته و سرمایه گذاری جذب کند.

حلقه مفقوده توسعه

الگوی کشت تحت تاثیر عوامل متعددی قرار دارد. محمد بازرگان، عضو اتاق اصناف ایران، درباره اصلاح الگوی کشت در گفتوگو با دنیای اقتصاد توضیح داد: الگوی کشت به معنای شیوه ای است که در یک منطقه به عنوان الگو مورد استفاده قرار می گیرد. این الگو می تواند بر پایه عوامل اقلیمی، سنتی یا حتی فرهنگی شکل گرفته باشد، چراکه فرهنگ نیز بر نوع و شیوه کشاورزی تاثیرگذار است. اصلاح الگوی کشت فرآیندی است که در چارچوبی با عنوان توسعه پایدار مفهوم پیدا می کند. برای بالا رفتن راندمان تولید باید روش کشت، آمار و ارقام، نژاد و... اصلاح شوند. اصلاح الگوی کشت با به زراعی، به نژادی، بهبود روش های تولید، تغذیه مناسب محقق می شود. در شرایط فعلی، مدرن شدن کشاورزی می تواند به این بخش کمک کند.

این فعال صنفی درباره راهکارهای جذب سرمایه برای کشاورزی مدرن اظهار کرد: نبود فناوری و ضعف در هوشمندسازی کشاورزی، یکی از اصلی ترین دلایل فرار سرمایه از این بخش است. بسیاری از کشاورزان کشور همچنان از همان ارقام بذر و شیوه های کشت دهه های گذشته استفاده می کنند. در چنین شرایطی، به بروز یک سرمازدگی یا تغییر اقلیمی، محصول از بین می رود و هیچ نهاد پژوهشی یا اجرایی مسئول، از جمله سازمان تات یا معاونت تحقیقات و آموزش وزارت جهاد کشاورزی، برنامه موثری برای اصلاح این وضعیت ارائه نکرده است. این کم توجهی سبب شده تا کشاورزی در ایران از منظر اقتصادی جذابیت خود را از دست بدهد. راه حل این موضوع، حرکت به سمت اصلاح ساختار تولید از طریق به زراعی، به نژادی و ایجاد زنجیره های تولید است. وقتی سرمایه گذار بداند محصول تولیدی او تا مرحله فراوری و فروش نهایی در بازار جهانی تعریف شده و سودآور است، ورود به بخش کشاورزی برای سرمایه گذار جذاب می شود.

یکی از چالش های اصلی بخش کشاورزی، نبود پیوند موثر میان تولید و صنایع تبدیلی است. بازرگان با اشاره به علت بی توجهی به ایجاد صنایع تبدیلی در کشور عنوان کرد: صنایع تبدیلی باید در منطقه ای ایجاد شود که زنجیره تولید هم در آنجا باشد. زیرا در صورت فاصله زنجیره با صنایع تبدیلی، هزینه حمل و نقل افزایش پیدا می کند. بنابراین، صنایع تبدیلی باید در دل زنجیره قرار داشته باشد. اگر صنایع تبدیلی در شهرک های صنعتی و دور از زنجیره تولید باشند، هزینه های تمام شده افزایش پیدا می کند. در نتیجه، تولیدکننده توان رقابت خود را از دست می دهد.

تحریم عامل عقب ماندگی صنایع تبدیلی

اصلاح الگوی کشت با توجه به شرایط اقلیمی ایران یک امر ضروری است. صدرالدین نیاورانی، نایب رئیس اتحادیه ملی محصولات کشاورزی درباره وضعیت اصلاح الگوی کشت توضیح داد: اصلاح الگوی کشت نیازمند آمار دقیق وزارت جهاد از سطح زیر کشت است تا محدودیت ها و ممنوعیت ها به درستی اعمال شوند. نبود اطلاعات شفاف، کمبود

روزنامه سراسری اقتصادی، اجتماعی

دوشنبه ۵ آبان ۱۴۰۴

۵ جمادی الاول ۱۴۴۷ | ۱۲۷ اکتبر ۲۰۲۵

شماره ۷۸۸

۸۰۰۰ تومان

www.marzeghtesad.ir

وقت

«تصمیم سخت»

این سازمان برای تحقق این ماموریت قانونی، وظایفی بر عهده دارد؛ از جمله...

صفحه ۲

صفحه ۴

صفحه ۶

هژمونی دلار بسته نجات کشاورزی ایران

کریم حسن پور - کشاورزی در ایران از دیرباز فراتر از یک فعالیت معیشتی بوده است. این بخش هم ستون اصلی تامین امنیت غذایی کشور و هم یکی از پایه های اقتصاد ملی محسوب می شود.

آموزش کشاورزان و محدودیت بودجه، از اصلی ترین موانع این اصلاحات است. همچنین، مجلس باید بودجه ای مشخص برای حمایت از کشاورزان که نیاز به ماشین آلات و تجهیزات جدید دارند، اختصاص دهد.

کشاورزی سنتی هزینه بیشتری به کشاورز تحمیل می کند. به همین دلیل، کشاورزی باید به سمت مدرن شدن حرکت کند. نیاورانی با اشاره به راهکارهای حرکت به سمت سرمایه گذاری در کشاورزی مدرن تشریح کرد: یکی از راهکارها، حمایت صادرات است. زیرا باید محصولات کشاورزی به بازارهای جهانی راه پیدا کنند و با هزینه بالاتر به فروش برسند. اینگونه می توان برای مدرن کردن شیوه های کشاورزی سرمایه گذاری کرد.

ارز چندنرخی مانع مدرن شدن کشاورزی

اصلاح الگوی کشت به عنوان یکی از ضرورت های اساسی بخش کشاورزی، نیازمند رویکردی علمی و مدیریتی است که منافع کشاورز در آن محور اصلی باشد. علی رضوانی زاده، فعال حوزه کشاورزی، با اشاره به بحث اصلاح الگوی کشت تصریح کرد: براساس شرایط اقلیمی ایران، اصلاح الگوی کشت یک امر اجتناب ناپذیر محسوب می شود. نکته مهمی که وجود دارد این است که باید به مالکیت و امنیت شغلی کشاورز احترام گذاشته شود و در راستای امنیت شغلی کشاورز، امنیت غذایی جامعه تامین شود. یکی از موانعی که در راستای اصلاح الگوی کشت وجود دارد، عدم تخصص مدیران در زمینه اقتصاد کشاورزی است. این عامل باعث شده تا منافع تولیدکننده و امنیت شغلی کشاورز در نظر گرفته نشود. راهکار اصلی، اجرای کشاورزی قراردادی با محوریت بخش خصوصی و بهره گیری از روش های نوین تامین مالی است تا سرمایه های سرگردان به سمت بخش کشاورزی هدایت شوند.

یکی از چالش های جدی در مسیر توسعه کشاورزی مدرن، نبود ثبات اقتصادی و ارزی است. رضوانی زاده درباره راهکارهای جذب سرمایه گذار برای مدرن سازی کشاورزی تشریح کرد: سرمایه گذار داخلی و حتی سرمایه گذار خارجی هم وجود دارد. زیرا صادرات محصولات کشاورزی در محدوده هفت میلیارد دلار قرار دارد و حتی شبکه توزیع کشورهای هدف صادرات ایران تمایل دارند در حوزه هایی نظیر گلخانه، گیاهان دارویی، شیلات و... سرمایه گذاری کنند. دلیل اصلی عدم سرمایه گذاری در این حوزه ها، چند نرخی بودن ارز است. این شرایط باعث شده تولیدکننده و سرمایه گذار تمایل به سرمایه گذاری نداشته باشند. بنابراین، مشکل اصلی سیاست های بانک مرکزی و چند نرخی بودن ارز است.

کشت قراردادی، پیش نیاز اصلاحات

اصلاح الگوی کشت می تواند نقش مهمی در افزایش بهره وری، مدیریت منابع آب و بهبود وضعیت تولید ایفا کند. سید محمدرضا ترابی موسوی، نایب رئیس کمیسیون کشاورزی دوره دهم اتاق بازرگانی ایران، درباره اصلاح الگوی کشت در گفتوگو با دنیای اقتصاد توضیح داد: الگوی کشت ابلاغ می شود، اما اجرا نمی شود. همچنین، الگوی کشت حتما باید اصلاح شود، اما برای اصلاح آن پیش نیازهایی لازم است.

یکی از این پیش نیازها، کشت قراردادی است که اگر اجرا نشود، اصلاح الگوی کشت بی فایده است. کشت قراردادی به این مناسبت که خریدار با تولیدکننده قراردادی داشته باشد و تولیدکننده طبق نیاز خریدار، محصول خود را تولید کند. هرچند، این موضوع چندین سال است که در وزارت جهاد کشاورزی در حال پیگیری است، اما نتیجه ای حاصل نشده است. مشکل اصلی اینجاست که تا کشت قراردادی اجرا نشود، اصلاح الگوی کشت هم بی تاثیر است. موانع متعددی سر راه کشت قراردادی و اصلاح الگوی کشت وجود دارد که از جمله این موانع می توان به قوانین خلق الساعه، مشکلات حوزه حمل و نقل و... اشاره کرد.

یکی دیگر از محوره های مهم در اصلاح بخش کشاورزی، موضوع به روزرسانی شیوه های آبیاری است که اجرای آن، نقش اساسی در کاهش هدررفت منابع آبی و افزایش بهره وری دارد. این فعال بخش خصوصی درباره اصلاح شیوه آبیاری تصریح کرد: شیوه های آبیاری باید به روز شود. زیرا شیوه کشاورزی در ایران سنتی است و مصرف آب بسیار بالاست. بنابراین، باید برای افزایش بهره وری، افزایش تولید و کاهش قیمت تمام شده محصول، به سمت مکانیزه کردن کشاورزی حرکت کنیم.

دوشنبه ۵۵ آبان ۱۴۰۴ شماره ۷۸۸www.marzeghtesad.ir

♥ریسک‌های پولی همچنان سدراه بازار
۴۰ روز تقویمی از بازگشایی بورس بعد از جنگ تحمیلی ۱۲ روزه می‌گذرد و این در حالی است که بازار تنها در سه روز موفق به جذب نقدینگی شده است. دیروز تالار شیشه‌ای بعد از یک خروج ممتد ۱۲ روزه شاهد ورود پول بود، ورودی که البته کارشناسان مختلف تفسیر گوناگونی از علل آن ارائه می‌دهند، اما باور غالب آنها بر این است که تا بهبود میانگین ارزش معاملات نمی‌توان به بهبود وضعیت بورس امید بست.

پس از دوراهی طولانی از خروج نقدینگی، حالا بسیاری از نمادها به سطوح ارزندگی تاریخی خود رسیده‌اند و نشانه‌هایی از بازگشت سرمایه‌گذاران ورود نقدینگی به برخی از صنایع دیده می‌شود. تحلیل نسبت‌های مالی مانند P/E و EV/EBIT نشان می‌دهد که فشار فروش تا حدی کاهش یافته و برخی معامله‌گران تازه‌وارد در حال ارزیابی فرصت‌های جذاب قیمتی هستند.از سوی دیگر، بررسی شاخص‌های تکنیکال نیز حکایت از این دارد که بیش از ۷۰ درصد نمادها به‌محدوده‌اشباع فروش وارد شده‌اند و به سطوح حمایتی کلیدی نزدیک شده‌اند که این موضوع به‌عنوان سیگنال خرید برای نوسان‌گیران و فعالان تکنیکال مطرح شده است. با وجود این تحولات مثبت، مهم‌ترین مانع بنیادی بازار همچنان سیاست‌های پولی کشور است. روند افزایشی نرخ بهره و بالا رفتن هزینه‌های مالی شرکت‌ها، از یکسو فشار مضاعفی بر عملکرد مالی بنگاه‌ها وارد می‌کند و از سوی دیگر، جذابیت بازدهی ابزارهای درآمد ثابت را افزایش داده که باعث کاهش رغبت سرمایه‌گذاران در سهام می‌شود. در بعد سیاست‌گذاری نیز موضوع واگذاری شرکت‌ها و سهام دولتی در چارچوب برنامه هفتم توسعه یکی دیگر از محورهای کلیدی برای فعالان بازار است که به‌خصوص در شرکت‌های اولویت‌دار باید با سرعت بیشتری دنبال شود.

در مجموع، بازار سرمایه ایران اکنون در نقطه‌ای حساس قرار گرفته است؛ نقطه‌ای که هرچند با فرصت‌های ارزنده‌ای همراه است، اما همچنان زیر سایه ریسک‌های سیاسی و سیاست‌های پولی قرار دارد و نیازمند تصمیمات هوشمندانه و حمایت‌های به‌موقع برای حفظ ثبات و رونق است.

ریسک‌های پولی: مهم‌ترین مانع بازار سهام
کامل ابراهیمیان، تحلیلگر ارشد بازار سرمایه گفت: پس از خروج قابل‌توجه نقدینگی از بازار سرمایه در هفته‌های اخیر، عمدتاً به‌دلیل تشدید ریسک‌های ناشی از تنش‌های جنگی و ابهام در خصوص چشم‌انداز اقتصادی و سیاسی کشور، بخش عمده‌ای از نمادها به سطوح ارزندگی تاریخی خود رسیده‌اند که ما شاهد ورود نقدینگی به برخی از نمادها و صنایع بعداز چندین هفته خروج نقدینگی هستیم.بر اساس نسبت‌های مهم ارزش‌یابی همچون P/E و EV/EBIT، تجربه نشان می‌دهد که در چنین سطوحی فشار فروش کاهش یافته و بخشی از سرمایه‌گذاران جدید نیز به شناسایی و ارزیابی سهام جذاب از منظر قیمتی می‌پردازند. وی ادامه داد: از منظر تکنیکال، بررسی شاخص‌های بازار نشان می‌دهد بیش از ۷۰ درصد نمادها در محدوده اشباع فروش قرار گرفته و بسیاری به‌سطوح حمایتی مهم، رسیده‌اند.این شرایط، سیگنال‌های خرید معناداری برای سرمایه‌گذاران نوسان‌گیر و فعالان تکنیکال صادر کرده و طی روزهای اخیر شاهد تقویت این گروه از خریداران بودیم. ابراهیمیان معتقد است مهم‌ترین ریسک بنیادی پیش‌روی بازار همچنان در حوزه سیاست‌های پولی نهفته است. او گفت: «تداوم روند افزایشی نرخ بهره و نرخ بهره بین‌بانکی، از یکسو هزینه‌های مالی شرکت‌ها را بالا می‌برد و از سوی دیگر، با جذاب‌تر کردن بازده ابزارهای درآمد ثابت، انگیزه سرمایه‌گذاری در بازار سهام را کاهش می‌دهد. این تحلیلگر ارشد بیان کرد: در بعد سیاست‌گذاری، یکی از محورهای مورد توجه فعالان بازار، موضوع واگذاری شرکت‌ها و سهام دولتی در چارچوب برنامه هفتم توسعه است. هرچند سیاست وزارت اقتصاد مبنی بر واگذاری شرکت‌ها در سطح مدیریت و سپس در مالکیت اعلام شده، اما انتظار می‌رود این روند با سرعت بیشتری دنبال شود، به‌ویژه برای شرکت‌هایی که در اولویت قرار گرفته‌اند. وی گفت: در بخش عملکرد شرکت‌ها، برغم محدودیت‌های ناشی از تنزازی انرژی، برخی صنایع همچنان روند رو به رشد قشروش مالی را حفظ کرده‌اند؛ موضوعی که می‌تواند نویدبخش ارائه گزارش‌های شفاف‌شده مطلوب از سوی این گروه‌ها در پایان تابستان باشد.

این تحلیلگر گفت: بازار سرمایه در حال حاضر از منظر ارزندگی و نسبت‌های بنیادی در شرایط جذابی قرار گرفته است. با این حال، تا زمان کاهش ریسک‌های سیستماتیک، رفتار سرمایه‌گذاران محتاطانه باقی خواهد ماند و انتظار می‌رود جریان نقدینگی عمدتاً به سمت صنایع و نمادهایی هدایت شود که از منظر بنیادی و تکنیکال در موقعیت برتری قرار دارند.

«شرایط فعلی بازار سرمایه واقعا پاسخگوی هیچ‌یک از سئوالات ما نیست و کاملاً خارج از فضای اقتصادی است و به طور کامل برگرفته از مسائل سیاسی است. اگر بخواهیم روند تحلیل کلاسیک شامل بررسی ارزندگی شرکت‌ها، رشد سودآوری، نرخ بهره و… را ملاک قرار دهیم، به هیچ پاسخ منطقی نمی‌رسیم، بازار ما اکنون به گروگان تبدیل شده است و متأسفانه در شرایط نامساعد، رفتارهای متفاوت و نامنسجمی از خود نشان می‌دهد.» وی در ادامه افزود: «آقای مدنی‌زاده در اظهارات اخیرشان نشان داده‌اند که بیشتر به مبنای آکادمیک پایبند هستند» مجبی با بیان اینکه وضعیت بازار را سردرگم ارزیابی می‌کند، تصریح کرد: «بازار هیچ روند مثبتی از خود نشان نمی‌دهد و هنوز از مسیر نزولی خارج نشده است.

از بازار فاصله بگیرند تا افق مشخص‌تری در دل سردرگمی فعلی شکل بگیرد.

از منظر تکنیکال، چارت شاخص کل بورس تهران تصویری از یک روند نزولی پایدار را از ابتدای مردادماه ترسیم می‌کند. شاخص که از روزهای ابتدایی خردادماه در کانال نزولی حرکت می‌کرد، پس از وقوع تنش‌ها نیز نزول آن تشدید شد. با این‌وجود در نیمه دوم تیرماه با حمایت‌های دولتی توانست صعود نادوامی را تا محدوده‌های ۲میلیون و ۸۵۰ هزار واحدی ثبت کند. در هفته گذشته نیز سطوح حمایتی کلیدی از دست رفت و بازار پس از دست‌دادن کانال ۵۰۰ میلیون و ۵۰ هزار واحدی به سمت کف‌های پایین‌تری حرکت کرد. باوجود اینکه بازار در حال حاضر پایین‌تر از ارزش ذاتی خود (undervalued) است، پتانسیل رشد بلندمدت را دارد به شرطی که دولت با سیاست‌های حمایتی وارد عمل شود. همچنین امید می‌رود با سرمایه‌گذاری‌های مطلوب بحران انرژی با برنامه‌ریزی بهتری مدیریت شود تا صنایع بتوانند به ظرفیت کامل بازگردند و سودآوری خود را افزایش دهند. اما این تغییرات نیاز به زمان دارد و در کوتاه‌مدت، بازار ممکن است همچنان نوسانی باشد.

بازار از لنز آمار

دماسنج اصلی تالار شیشه‌ای هفته گذشته با کاهش ارتفاع ۳،۴۴ درصدی هفتگی روبه‌رو شد و در نهایت آخرین روز معاملاتی را در محدوده ۲میلیون و ۶۶۴هزار واحدی به پایان رساند. درحالی که شاخص کل در هفته منتهی به ۱۵ مردادماه حدود ۴،۷۴ منفی بوده است. در این بین نماگر هموزن نیز با افت ارتفاع هفتگی ۲،۵۴ درصدی مواجه و در نهایت در سطح ۷۶۲ هزار و ۳۵۸ واحدی قرار گرفت. از سوی دیگر شاخص کل فرابورس نیز که معیار مناسبی برای بررسی وضعیت سهام مختلف فرابورسی است، همسو با سایر نماگرها حدود ۱،۵۷ درصد سرخ‌پوش بود و روز چهارشنبه در سطح ۲۲۳ هزار و ۱۴۳ واحدی کار خود را به اتمام رساند.

میانگین ارزش معاملات خرد هفته گذشته بازار سرمایه که شامل سهام، حق تقدم و صندوق‌های سهامی بازار می‌شود مقدار ۳ هزار و ۶۱۶ میلیارد تومانی را ثبت کرده است که نسبت به هفته گذشته حدود ۴۱ درصد افت داشته است. از طرفی خروج پول هفتگی به ۹۰۳ میلیارد تومان رسیده است.

بورس در مسیر سرخ

احمد اشتیاقی، کارشناس بازار سرمایه در خصوص وضعیت بازار عنوان کرد: بازار سرمایه در هفته گذشته تحت‌تأثیر عوامل متعددی، از جمله کمبود نقدینگی و فضای سیاسی نامطمئن، با نوسانات قابل توجهی همراه بود. به‌طوری‌که روز شنبه هفته گذشته با ایجاد صف‌های خرید برای برخی سهام، انتظار می‌رفت که بازار از روز یکشنبه روند مثبتی را تجربه کند. بااین‌حال، این اتفاق رخ نداد و بازار نه‌تنها رشد نکرد، بلکه با کاهش حجم معاملات همراه شد. یکی از اصلی‌ترین دلایل افت بازار، کمبود نقدینگی است. در شرایط کنونی، نقدینگی لازم برای خرید سهام و ایجاد روند صعودی در بازار وجود ندارد.

این مساله ریشه در فضای اقتصادی کنونی دارد که می‌توان آن را به دوران تعلیق تشبیه کرد. این فضا، مشابه دوران جنگی، سرمایه‌گذاران را به سمت دارایی‌های نقدشونده مانند سپرده‌های بانکی، صندوق‌های با درآمد ثابت و طلا سوق داده است. این دارایی‌ها به دلیل نقدشوندگی بالا و سود تضمین‌شده در مقایسه با سهام، جذابیت بیشتری برای سرمایه‌گذاران دارند. در چنین شرایطی، حتی در صورت ایجاد یک حرکت صعودی اولیه در بازار، فروشنندگان به دلیل ترس از تداوم فضای تعلیق و کاهش ارزش دارایی‌ها، اقدام به فروش سهام خود می‌کنند. بخشی از این نقدینگی به سمت صندوق‌های با درآمد ثابت یا صندوق‌های طلا هدایت می‌شود تا در برابر تورم احتمالی آینده محافظت شود.

اشتیاقی ادامه داد: دو متغیر کلان اقتصادی، یعنی نرخ سود بالا و حبس نرخ ارز، نقش مهمی در محدودکردن رشد بازار ایفا می‌کنند. نرخ سود ۳۳ تا ۳۶ درصدی در صندوق‌های با درآمد ثابت و ۴۳ تا ۴۵ درصدی در پلتفرم‌های تامین مالی جمعی، هزینه تامین مالی شرکت‌ها را افزایش داده است. از سوی دیگر، حبس نرخ دلار توافقی در محدوده‌های ۷۰ هزار تومانی، امکان فروش ارز صادراتی شرکت‌ها با نرخ‌های بالاتر را محدود کرده و حاشیه سود آنها را کاهش داده است. این دو عامل، در کنار تورم حدود ۳۰ درصدی و حجم نقدینگی بالا، مانع توسعه تولید و سرمایه‌گذاری شده و بازار سهام را تحت‌فشار قرار داده است.

از سوی دیگر تصمیمات اقتصادی دولت، از جمله واگذاری شرکت‌های خودروساز و اعمال سیاست‌های قیمت‌گذاری دستوری، به کاهش اعتماد سرمایه‌گذاران منجر شده است. لغو عرضه خودرو در بورس کالا و فشار بر بخش خصوصی، این پیام را به بازار منتقل کرده که سیاست‌های تثبیت قیمتی ممکن است به سایر صنایع و محصولات نیز انتقال یابد. همچنین اظهارات اخیر درباره سهام عدالت و وعده‌های مربوط به آزادسازی آن نیز بر بازار تأثیر منفی گذاشته است. عدم شفافیت اولیه در این خصوص، ترس از فشار فروش ناشی از آزادسازی سهام عدالت را در میان سهامداران ایجاد کرد. هرچند در روزهای پایانی هفته، مقامات مسئول اعلام کردند که آزادسازی سهام عدالت با برنامه‌ریزی دقیق و بدون فشار فروش بر بازار انجام خواهد شد، اما این ابهام اولیه به تشدید روند نزولی بازار کمک کرد. اشتیاقی در پایان پیش‌بینی کرد: «توجه به شرایط کنونی، به نظر می‌رسد بازار در هفته آینده نیز با کاهش حجم معاملات و روند منفی مواجه باشد. فقدان اخبار مثبت سیاسی و تداوم فضای تعلیق، احتمال رشد بازار را کاهش داده است. برای ایجاد یک گام صعودی پایدار، نیاز به امضای توافقات سیاسی و اقتصادی ملموس است که بتواند اعتماد سرمایه‌گذاران را جلب کند.

بررسی نوسانات قیمت دلار در طول یک هفته اخیر نشان می‌دهد این نرخ کلیدی در اقتصاد کشور، در یک هفته اخیر، یعنی از چهارشنبه ۱۵ مرداد تا چهارشنبه ۲۲ مرداد، نوسان مثبت نیم درصدی را تجربه کرده است؛ این درحالی است که شاخص جهانی دلار، در این مدت با کاهش ۰،۴ درصدی روبه‌رو شده است.

دلار در روز چهارشنبه این هفته با قیمت ۹۳ هزار و ۲۰۰ تومان در بازار ارز معامله شد. شاخص ارزی در این مدت با افزایش ۶۰۰ تومانی نسبت به روز قبل روبه‌رو شد که نشان از افزایش محدود و ۶۵ درصدی این نرخ، نسبت به قیمت روز گذشته است.

دلار مرکز مبادله نیز، در روز چهارشنبه با نرخ ۷۲ هزار و هشت تومان معامله شد. بررسی‌ها نشان می‌دهد، از زمان افزایش ریسک‌های سیاسی پس از جنگ ۱۲ روزه ایران و اسرائیل و نمایان شدن این ریسک‌ها در نرخ بازار آزاد، شکاف بین نرخ بازار آزاد تجاری مرکز مبادله و نرخ بازار آزاد روند افزایشی به خود گرفته و به حدود ۳۰ درصد رسیده است. کارشناسان تأکید دارند که تفاوت حدود ۲۰ درصدی این دو نرخ، می‌تواند طبیعی باشد و آریترتیباً بین دو بازار را با توجه به هزینه‌های خاص استفاده از بازار ارز تجاری، در حدی محدود نگه دارد.

شفافیت گمشده

را راهداندازی کرده که تمامی گزارش‌های شرکتی را به‌صورت آنی، برخط و حتی به زبان انگلیسی منتشر می‌کند. این سطح از شفافیت، طبق گفته بسیاری از فعالان این بازار، نقش مهمی در جذب سرمایه‌گذاران خارجی و افزایش اعتبار بورس ترکیه داشته است. در مقایسه با این نمونه‌ها، بورس ایران هنوز در مرحله‌ای است که از نظر سرعت و کیفیت افشا و ضمانت اجرای قوانین، فاصله چشم‌گیری با استانداردهای جهانی دارد.

مسیر اصلاح: از زیرساخت تا فرهنگ

اصلاح شفافیت در بورس ایران نیازمند رویکردی جامع و همه‌جانبه است. نخستین گام، ایجاد سامانه‌ای یکپارچه و بی‌نقص است که هر خبر یا گزارش مهم، بدون هیچ تأخیر یا تمایز، به‌طور هم‌زمان به دست تمام فعالان بازار برسد. هم‌زمان، جریمه‌های بازدارنده برای تأخیر در افشا، پنهان‌کاری یا ارائه گزارش‌های ناقص باید تعیین شود. جریمه‌هایی که آن‌قدر سنگین باشند که رعایت قانون، گزینه‌ای ارزان‌تر از تخلف به نظر برسد. الزام به استفاده از استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، از جمله IFRS، می‌تواند کیفیت افشا را به‌طور چشم‌گیری ارتقا دهد و از کلی‌گویی و ابهام در گزارش‌ها بکاهد. نقش نظارت نیز باید به‌عنوان یک وظیفه اصلی سیاست‌گذار بازار، بازتعریف شود. نظارت بر معاملات مشکوک باید به‌صورت فعال، پیشگیرانه و با استفاده از فناوری‌های نوین (مانند هوش مصنوعی و تحلیل داده‌های بزرگ)، انجام شود تا ارتباط میان دسترسی به اطلاعات نهانی و رفتار معاملاتی به سرعت شناسایی و پیگیری شود. در کنار این اقدامات، آموزش سرمایه‌گذاران نیز حیاتی است. حتی بهترین سامانه افشا، بدون سواد تحلیلی کافی در میان کاربران، اثر کامل خود را نخواهد داشت. آموزش تحلیل گزارش‌های مالی، درک صورت‌های مالی و شناخت رفتارهای غیرعادی در بازار، باید بخشی از سیاست‌های بلندمدت بازار سرمایه باشد. بازار سرمایه بدون شفافیت، یک میدان بازی نابرابر است. تا زمانی که تأخیر در افشا گزارش‌های مهم و دسترسی‌های خاص به اطلاعات ادامه داشته باشد، بی‌اعتمادی و خروج سرمایه‌گذاران خرد نیز ادامه خواهد داشت. تجربه بازارهای موفق نشان می‌دهد که تنها با قوانین سختگیرانه، افشای فوری و نظارت قاطع، می‌توان فضایی برابر، شفاف و امن برای همه فعالان بازار ایجاد کرد. در غیر این صورت، تضعیف جایگاه بازار سرمایه در اقتصاد ملی، نه یک احتمال، بلکه یک سرنوشت محتم خواهد بود.

ابرهوش مصنوعی؛ تهدید یا فرصت؟

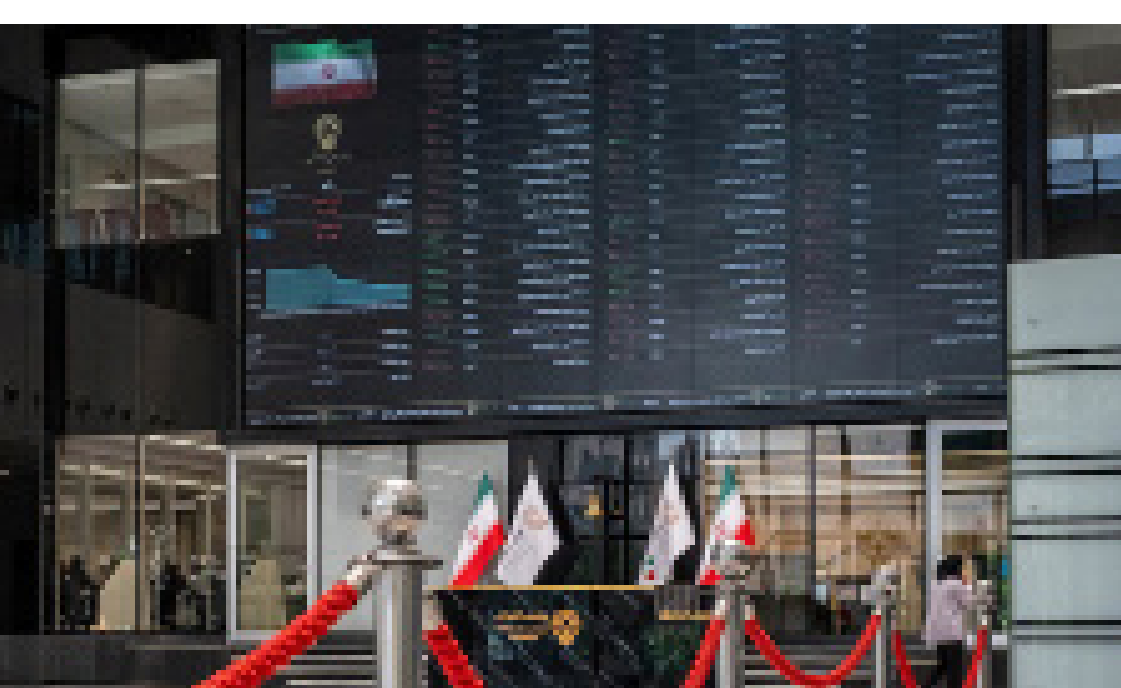
مستقیم عمل کنند. او گفت این سیستم‌ها به‌سرعت دو هدف را دنبال خواهند کرد: د بقا و کسب کنترل بیشتر. بدون داشتن حس مراقبت ذاتی نسبت به شریات این وضعیت می‌تواند فاجعه‌بار باشد.

همه موافق نیستند

تمامی رهبران حوزه هوش مصنوعی با رویکرد «غریزه مادری» هینتون موافق نیستند. فی‌فی لی که به «مادر خوانده هوش مصنوعی» مشهور است، به سی‌ان‌ان گفت ترجیح می‌دهد روی «هوش مصنوعی انسل‌مچور» تمرکز کند که کرامت و اختیار انسان را حفظ می‌کند. «امت شیر»، مدیر موقت سابق اوپن‌ای‌آی هم گفت تمرکز باید بر ایجاد رابطه همکاری انسان و هوش مصنوعی باشد، نه القای احساسات انسانی در ماشین‌ها.

هینتون اکنون معتقد است هوش مصنوعی عمومی (AGI) – سیستم‌هایی که می‌توانند در اکثر وظایف از انسان پیشی بگیرند – ممکن است ظرف ۲۰ تا ۵۰ سال آینده ظهور کند؛ بسیار زودتر از برآورد قبلی او که ۳۰ تا ۵۰ سال بود. با اینکه او همچنان نسبت به خطرات محتاط است پتانسیل عظیمی برای پیشرفت در پزشکی از جمله درمان سریع‌تر سرطان و توسعه مؤثرتر داروهای می‌بیند.

هت‌تریک هفتگی بورس

✎فرحناز نعمتی – بورس تهران در هفته گذشته برای سومین هفته متوالی روند کاهشی را تجربه کرد و شاخص کل به ۴۶۶هزار واحد رسید. هم‌زمان، ارزش معاملات خرد با کاهش ۴۱درصدی نسبت به هفته قبل، به ۳ هزار و ۶۱۶میلیارد تومان محدود شد.

محصولات با نرخ‌های گذشته خود گواهی بر این موضوع است. باوجود اینکه شرایط فعلی بازار تحت‌تأثیر تنش‌ها و عدم اعتماد سرمایه‌گذاران شکل گرفته اما پیگیری سیاست‌های گذشته از سوی متولیان می‌تواند آخرین تیر را بر پیکره بی‌جان بازار وارد کند. از سوی دیگر ناترازی شدید انرژی وضعیت تولید و سودسازی صنایع بزرگ را دشوار کرده است. کارخانه‌های فولاد، پتروشیمی و سیمان که بخش عمده‌ای از ارزش بازار را تشکیل می‌دهند، با آغاز فصل تابستان با قطعی‌های مکرر روبه‌رو بودند و این مساله به طور مستقیم بر تولید و سودآوری آنها تأثیرگذار بوده است. این ناترازی‌ها، با گرمای شدید تابستان و همسویی آن با ترکش تحمیل رکود به بازارها ناشی از جنگ تحمیلی ۱۲روزه، منجر به کاهش قابل‌توجه فعالیت‌های تولیدی شده و سرمایه‌گذاران را به سمت دارایی‌های ایمن‌تر مانند صندوق‌های درآمد ثابت سوق داده است.

از سوی دیگر، ریسک‌های سیاسی و ژئوپلیتیک همچنان نقش پررنگی در این ریزش ایفا می‌کنند. ابهامات پیرامون مذاکرات هسته‌ای و صحبت‌ها پیرامون فعال‌سازی مکانیسم ماشه، همراه با تنش‌های منطقه‌ای، اعتماد سرمایه‌گذاران خارجی و داخلی را خدشه‌دار کرده است. تورم بالا که همچنان یکی از معضلات اصلی اقتصاد ایران محسوب می‌شود، جذابیت سهام را کاهش داده و سرمایه‌ها را به سمت بازارهای موازی مانند طلا هدایت کرده است. خروج پول حقیقی‌ها که در روزهای پایانی هفته شدت گرفت، نشانه‌ای از این نگرانی است. بسیاری از معامله‌گران خرد که سال‌های گذشته زیان‌های سنگینی را تجربه کردند، در شرایط فعلی ترجیح می‌دهند

بازگشت دلار به روزهای آرام؟

بازار سرمایه ایران به دلیل تأخیر در افشا، گزارش‌های مبهم و دسترسی نابرابر به اطلاعات، فاقد شفافیت لازم است. این وضعیت باعث شده بازار بر شایعات استوار شود، سرمایه‌گذاران خرد کناره‌گیری کنند و معاملات مبتنی بر اطلاعات نهانی رواج یابد. بازار سرمایه تنها زمانی می‌تواند فضای مناسب و جذابی برای سرمایه‌گذاران فراهم کند که تمام بازیگران آن به‌صورت هم‌زمان و برابر به اطلاعات بااهمیت دسترسی داشته باشند. اما در بورس ایران، این اصل بنیادین و حیاتی سال‌هاست که زیر سایه ضعف‌های ساختاری، تأخیر در افشا، گزارش‌های مبهم و دسترسی‌های غیرعادی قرار گرفته است. نتیجه این وضعیت، شکل‌گیری بازاری است که بر پایه داده‌های دقیق و شفاف نیست، بلکه بر شایعات، حدس و گمان و روابط غیررسمی استوار شده و سرمایه‌گذاران خرد را به حاشیه رانده است. با توجه به ماهیت بازارهای مالی، شفافیت در این فضا صرفاً یک توصیه اخلاقی یا انتخاب نیست؛ بلکه شرط بقای این بازار محسوب می‌شود. در غیاب شفافیت، هیچ سرمایه‌گذاری تمایل نخواهد داشت دارایی‌های خود را در فضایی قرار دهد که قواعد آن مبهم، اطلاعاتش گزینشی و زمان انتشارش نامشخص است. در بازارهای پیشرفته جهانی، انتشار فوری و هم‌زمان اطلاعات بااهمیت، یک اصل غیرقابل محسوب می‌شود که از سرمایه‌گذار خرد تا صندوق‌های بزرگ سرمایه‌گذاری، همه را در یک سطح قرار می‌دهد. بازاری که فاقد شفافیت باشد، به زمینه‌ای برای حدس و گمان تبدیل می‌شود.

در چنین فضایی، تحلیل مبتنی بر داده واقعی جای خود را به پیروی از شایعات و حرکت بازیگران بزرگ می‌دهد. این تحول، سرمایه‌گذاری بلندمدت را جایگزین معاملات کوتاه‌مدت و هیجانی می‌کند و بازار را به بستری بی‌ثبات و غیرقابل پیش‌بینی تبدیل می‌کند. این وضعیت نه‌تنها عمق بازار را کاهش می‌دهد، بلکه امکان جذب سرمایه‌های تازه، به‌ویژه سرمایه‌گذاری خارجی را به‌شدت محدود می‌سازد.بازار سرمایه ایران هنوز با استانداردهای بین‌المللی فاصله چشم‌گیری دارد. نخستین چالش، دسترسی نابرابر به اطلاعات است. شواهد متعدد نشان می‌دهد که پیش از انتشار رسمی برخی اخبار مهم در سامانه کدال (به‌عنوان مرجع رسمی افشا)، تغییرات عریادی در قیمت و حجم معاملات برخی نمادها رخ می‌دهد. این امر نشان‌دهنده آن است که گروهی از بازیگران، زودتر از دیگران به اطلاعات دسترسی دارند؛ رفتاری که اصل تساوی در فرصت‌های سرمایه‌گذاری را زیر سوال می‌برد. چالش دیگر، کیفیت پایین گزارش‌های مالی و اطلاعاتیه‌های شرکتی است.

جفری هینتون که اغلب از او با عنوان «پدرخوانده هوش مصنوعی» یاد می‌شود معتقد است بهترین راه برای بقا در آینده‌ای که تحت سلطه ماشین‌های فوق‌هوشمند خواهد بود مقابله با آنها نیست، بلکه پرورش و مراقبت از آنهاست؛ همان‌طور که یک نوزاد به مراقبت مادر وابسته است. او در کنفرانس AIf۴ در لاس‌وگاس هشدار داد که تلاش برای واداشتن هوش مصنوعی به اطاعت صرف، یا تکیه بر سلطه یک بازی است که از پیش باخته‌ایم. بجای آن هینتون پیشنهاد می‌کند که هوش مصنوعی با غریزه مادری طراحی شود تا حتی زمانی که قدرتمندتر و باهوش‌تر از انسان‌ها شد همچنان از بشریت محافظت کند.

به گزارش اکونومیک‌تایمز، هینتون، دانشمند پیشگام علوم کامپیوتری که کار او روی شبکه‌های عصبی پایه‌گذار رونق کنونی هوش مصنوعی بوده است هشدار داد که تلاش انسان برای در دست داشتن کنترل به‌راحتی می‌تواند بی‌اثر شود. او در این رویداد گفت: «آنها اقرار است بسیار باهوش‌تر از ما باشند. آنها راه‌های زیادی برای دور زدن این کنترل پیدا خواهند کرد.»

به باور او بسیاری در سبیلک‌ون‌ولی تصور می‌کنند که الگوی رئیس و کارمند از اساس نادرست است. جایگزینی که هینتون پیشنهاد می‌کند این است که تلاشی که به هوش مصنوعی مانند ماتری بیندیشیم که هوشش بسیار فراتر از فرزندش است، اما غریزه‌ها و فشارهای اجتماعی او را وادار می‌کند تا

خط قرمز جدید در تسهیلات روستایی

معاون توسعه روستایی و مناطق محروم ریاست‌جمهوری اعلام کرد در روستاهایی که با تنش آبی مواجه‌اند هیچ‌گونه تسهیلات به‌طرح‌های آبر اختصاص نخواهد یافت.

این تصمیم باهدف تحقق عدالت زیست‌محیطی و اصلاح نظام تخصیص منابع اتخاذ شده است. عبدالکریم حسین‌زاده، معاون رئیس‌جمهور در امور توسعه روستایی و مناطق محروم در نشست خبری با خبرنگاران که در سه‌شنبه گذشته برگزار شد، گفت، بر اساس این سیاست، همه طرح‌های اقتصادی مشمول حمایت باید «پیوست پایداری آب» داشته باشند تا از سرمایه‌گذاری در فعالیت‌های پرمصرف آب جلوگیری شود.

این تغییر رویکرد، بخشی از برنامه توزیع متوازن منابع است که به گفته او، در گذشته بیشتر تحت تأثیر فشار و رانت بوده تا شاخص‌های واقعی توسعه. در واقع، این تغییر سیاست با هدف تحقق عدالت زیست‌محیطی و اصلاح نظام تخصیص منابع در استان‌ها و شهرستان‌ها صورت می‌گیرد. معاون توسعه روستایی در ادامه به سیاست‌های اشتغال اشاره کرد که با کاهش اشتغال ناقص، مسیر مهاجرت روستا به شهر معکوس خواهد شد.

به گفته او، کاهش اشتغال ناقص در روستاها یکی از اولویت‌های ماست؛ زیرا کاهش این شاخص، مستقیما مهاجرت را کم و تولید پایدار را تقویت می‌کند. آموزش مهارت‌های نوین، به‌ویژه در حوزه‌های فناوریانه، محور برنامه‌ای اشتغال پایدار خواهد بود. داده‌های جمعیتی و اقتصادی این معاونت نشان می‌دهد استان‌هایی که اشتغال ناقص کمتری دارند، سهم بالاتری در تولید ناخالص داخلی کشور دارند. بخش دیگری از سخنان او به «سامانه جامع نظارت بر طرح‌های روستایی معاونت روستایی ریاست جمهوری» اختصاص داشت.

این سامانه با همکاری بیش از ۱۲۰۰ نیروی جهادی و استفاده از فناوری GIS، اجرای بیش از ۵۸ هزار پروژه زیربنایی را در روستاها به‌صورت برخط رصد می‌کند. به گفته او، سامانه مذکور امکان تحلیل کمی و کیفی، پایش مرحله‌ای و بازگذاری مستندات پروژه‌ها را فراهم کرده و می‌تواند ضعف دیرینه «حکمرانی داده» در حوزه روستایی را برطرف کند. به گفته حسین‌زاده، دسترسی به داده‌های دقیق و شفاف، شرط لازم برای برنامه‌ریزی صحیح و تخصیص منابع است؛ امری که می‌تواند الگوی سرمایه‌گذاری در روستاها را تغییر داده و مسیر توسعه پایدار را هموار کند.

یکی از نکات قابل‌توجه مطرح‌شده در این نشست، اتکا و به‌روری از ظرفیت جامعه محلی در جهت توسعه روستاها و مناطق محروم و نقش تسهیل‌گرانه دولت بوده‌است، زیرا به گفته حسین زاده، توسعه روستایی تنها از مسیر برخورداری از ظرفیت مردم روستایی و بومی شکل می‌گیرد و باید روستایی‌ها پای کار بیایند تا به توسعه پایدار دست یافت و دستگاه باید عملکرد تسهیل‌گرانه داشته باشند.

در واقع بدون حضور بومیان، صرفا با حضور مدیران و شرکت‌ها و برنامه‌ریزی‌های کلان نمی‌توان به اهداف مورد نظر در راستای تحقق توسعه در روستاها به‌خصوصا در مناطق کم‌برخوردارتر رسید. روستاییان به‌عنوان نیروی فعال و اصلی باید به کار گرفته شوند که این موضوع هم به اشتغال و هم مهاجرت معکوس خواهد انجامید. در مجموع معاونت توسعه روستاها و مناطق محروم ریاست جمهوری طی یکسال اخیر بر چهار موضوع «تبدیل اشتغال ناقص در روستاها به اشتغال پایدار»، «توسعه فناوریانه»، «توانمندسازی و آموزش به روستاییان» و «آموزش جامع روستایی برای کسب درآمد و تولید از طریق تسهیل‌گران» تمرکز کرد تا با درآمذایی و برخورداری از الگوسنت‌های فناوریانه، درآمدها به خود روستاییان بازگردد و از میزان فقر در جوامع روستایی کاسته شود.

به‌رغم اینکه ۲۹ درصد از تولید ناخالص داخلی کشور را روستاها تأمین می‌کنند، اما فقط ۲۰درصد از جمعیت کشور در روستاها زندگی می‌کنند و دلیل فقدان سیاست‌گذاری‌های هدفمند تا به امروز، روستای زیادی امروزه خالی از سکنه هستند.

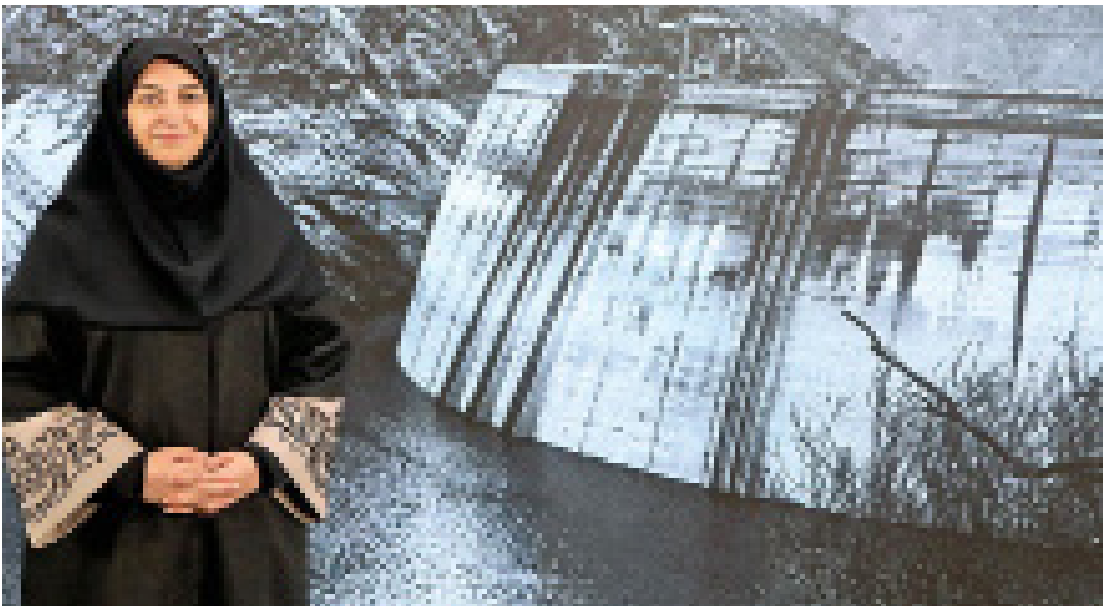
۳ هزار روستابازار برای عرضه مستقیم محصولات کشاورزی ایجاد می‌شود

مدیرعامل سازمان تعاون روستایی از برنامه‌ریزی برای توسعه ۳ هزار روستابازار و عرضه مستقیم کالا‌های اساسی در کشور تا پایان دولت خبر داد.

محمدرضا طلاایی، رئیس هیئت‌مدیره و مدیرعامل سازمان مرکزی تعاون روستایی ایران اظهار کرد: ساختار تعاون روستایی بیش از ۶۰ سال سابقه دارد و نقش آن تصدی‌گری نیست بلکه نظارت و سیاست‌گذاری بر تشکل‌هایی است که توسط خود کشاورزان و تولیدکنندگان ایجاد شده‌اند.

وی افزود: بر اساس مصوبه مجلس در برنامه هفتم توسعه، دولت مکلف است تا پایان این برنامه سهم تشکل‌های بخش کشاورزی را به ۲۰ درصد بازار برساند تا واسطه‌های غیر ضروری حذف و هزینه‌های مصرف‌کننده کاهش یابد.

مدیرعامل سازمان تعاون روستایی تصریح کرد: هدف این استت که مسیر تولید از مرزعه تا سفره کوتاه شود و تشکل‌هایی که از دل روستا شکل گرفته‌اند این نقش را ایفا کنند. وزیر جهاد کشاورزی نیز سیاست‌هایی را از ابتدای مسئولیت خود برای کاهش این فاصله در پیش گرفته و به تازگی به تشکل‌های زیرمجموعه سازمان تکلیف کرده که برای خرید، ذخیره‌سازی و توزیع برنج وارد عمل شوند.

وقت «تصمیم سخت»

بیتا حسن پور – سازمان حفاظت محیط‌زیست، براساس اصل پنجاهم قانون اساسی، مسوول «حفاظت از محیط‌زیست» و «ضامن بهره‌برداری مستمر و پایدار از منابع محیط‌زیستی کشور» است.

این سازمان برای تحقق این‌اموریت قانونی، وظایفی بر عهده دارد؛ از جمله «ارزیابی و پایش مستمر ظرفیت‌های قابل بهره‌برداری محیط‌زیست به‌منظور ایجاد و حفظ تعادل معنادار میان منابع و مصارف». آب و هوا، دو عنصر اصلی محیط‌زیست، در سال‌های اخیر به‌شدت دچار مشکل شده‌اند؛ به‌گونه‌ای که نه هوای سالمی برای شهرها باقی مانده و نه آب شرب کافی برای شهروندان. چرا وضعیت محیط‌زیست ایران تا این حد بحرانی شده است؟ این پرسش، محور گفت‌وگوی ما با همپان ویژه گروه رسانه‌ای «دنیای اقتصاد»، خانم دکتر شینا انصاری، معاون رئیس‌جمهور و رئیس سازمان حفاظت محیط‌زیست کشور، بود که آخر هفته گذشته در استودیوی «کو ایران» انجام شد. متن گفت‌وگو را در زیر بخوانید:

شهریور سال گذشته شما در روزی که تحت عنوان مراسم معارفه رئیس سازمان حفاظت محیط‌زیست، این مسوولیت را به عهده گرفتید، در سخنرانی خود دو جمله کلیدی مطرح کردید: «میدوارم بتوانم برای بهتر شدن حال محیط زیست، کارهای خوبی انجام دهم» و دیگری اینکه «برچالش‌های ما یک‌شبه حل نمی‌شود و راهکارهای کوتاه‌مدت در حل مشکلات جواب نمی‌دهند». به نظر شما چرا معمولا سیاستگذاران، به‌ویژه در حوزه محیط‌زیست، کار را به جایی می‌کشاندند که مجبور می‌شوند سراغ تصمیمات یک‌شبه یا تصمیمات غافلگیرانه بروند؟ تصمیماتی که عمدتا هم به خاطر همین نوع نگاه، جواب نمی‌دهد.

واقعیشت این است که در موضوع محیط‌زیست، همان‌طور که در روز معارفه هم اشاره کردم، به واسطه بی‌توجهی به ضوابط محیط‌زیستی در طول دهه‌های گذشته، عمدتا توسعه‌ای که رخ داده ناپایدار بوده است. بازگذاری‌هایی که اتفاق افتاده، بازگذاری صنایع آب‌پر در نقاطی که منابع آب کافی وجود نداشته و جانیایی‌های نادرست، همراه با توسعه شهرها در مناطقی که به دلیل محدودیت‌های منابع زیستی نباید این میزان توسعه صورت می‌گرفت، همه موجب شده که انباشت مسائل و مشکلات محیط‌زیستی ایجاد شود.

این مشکلات اکنون به شکل ابرچالش‌هایی مثل بحران آب، آلودگی هوا، خاک، معضل پسماندها و محدودیت‌های انرژی برز پیدا کرده‌اند. طبیعتا این مشکلات پیچیده و عمیق، راهکارهای سردستی و سطحی ندارند. ممکن است در مواجهه با بحرانی مثل آلودگی هوا در فصل زمستان، تاگزیر به اجرای اقدامات ضربتی بر اساس دستورالعمل اضطرار شرایط آلودگی هوا شویم تا از سلامت مردم حفاظت کنیم، ولی این اقدامات صرفا موقت و اضطراری هستند و راهکارهای پایدار محسوب نمی‌شوند. راه‌حل واقعی مسائل محیط‌زیستی باید در قالب برنامه‌های میان‌مدت و بلندمدت دنبال شود تا پایداری آنها تضمین شود. استفاده از راهکارهای ضربتی تنها به صورت واکنشی عمل می‌کند و ممکن است مثل قرص مسکن، به شکل موقتی درد را کاهش دهد، اما برای حصول پایداری، لازم است این راهکارها در چارچوب برنامه‌های مدون و هدفمند طراحی و اجرا شوند.

شما اشاره کردید که بحران آب امروز کشور تبدیل به یک ابر بحران شده است. تا امروز، دستگاه‌ها، سیاستگذاران، مسوولان و کارشناسان عمدتا دو عامل را به عنوان مقصر اصلی معرفی کرده‌اند: خشکسالی پنج‌ساله و ضعف حکمرانی آب. اما تحقیقات ما در «دنیای اقتصاد» نشان می‌دهد که فراتر از خشکسالی، یک منتهم اصلی دیگر وجود دارد: بار گذاری‌های بیش از اندازه جمعیتی و ساختمانی در مجموعه شهری تهران و حومه آن. به عنوان کارشناس و متخصص حوزه محیط زیست، بین این سه عامل خشکسالی، ضعف حکمرانی آب، و مباحث شهرسازی کدام را ریشه و سرچشمه این ابر بحران می‌دانید؟

بحث‌های خشکسالی طبیعتا موثر است. پدیده تغییر اقلیم یکی از معضلات جهانی است که همه کشورها در چارچوب توافقات بین‌المللی اقداماتی برای مقابله با آن انجام می‌دهند. منطقتا‌ی که ما در آن هستیم، یعنی غرب آسیا، هم به نظر می‌رسد بیشتر تحت‌تأثیر تبعات و عوارض ناشی از پدیده تغییر اقلیم قرار دارد. ولی اگر بخواهیم همه مشکلات فعلی خود را به این پدیده منتسب کنیم، به نظر من راه را به خطا رفته‌ایم.

حکمرانی ضعیف هم می‌تواند یکی از عوامل اصلی باشد. عامل دیگر، بارگذاری‌ها یا توسعه شهری و غفلت از توجه به جانیایی مناسب برای توسعه پایدار است. هر کدام از این موارد به نوبه خود می‌توانند دلایلی باشند که وضع فعلی ما را به جایی رسانده که با ابربحران آب مواجه هستیم.

در طول سال‌ها، نگاه به موضوع آب بیشتر سخت‌افزاری بوده؛ یعنی تمرکز روی سدسازی، انتقال آب بین‌حوضه‌ای و این که برای کلان‌شهری مثل تهران از چند حوضه مختلف آب تأمین می‌کنیم. حتی اکنون داریم از طالقان، در فاصله بالغ بر ۱۵۰ کیلومتری، آب می‌آوریم. این روش ممکن است در کوتاهمدت یا میان‌مدت مشکلات را کاهش دهد، ولی باید به مدیریت تقاضا و مدیریت مصرف نگاه نرم‌افزاری داشته باشیم؛ رویکردی که متأسفانه در نظام حکمرانی مغفول مانده است. تمرکز باید روی تنظیم مصارف کشاورزی و صنعتی باشد، نه صرفا مصرف خانگی.

در اسناد بالادستی، حتی در قانون برنامه هفتم توسعه، بحث‌هایی مثل بازچرخانی، استفاده از آب‌های نامتعارف (منابع آبی که به طور معمول برای مصارف مختلف قابل استفاده نیستند و برای بهره‌برداری از آنها نیاز به فرآیندهای تصفیه، بازیافت یا فناوری‌های خاصی است. این منابع شامل آب‌های شور، فاضلاب‌ها و… می‌شود) تغییر الگوی کشت پیش‌بینی شده است. این اقدامات باید نه به شکل پراکنده، بلکه با اولویت و در دستور کار جدی قرار بگیرند. همچنین سیستم‌های تصفیه فاضلاب شهری و صنعتی و استفاده از سپاب‌ها در آبیاری‌ها نیز باید مدنظر باشند.

البته برخی سیاست‌ها پیش‌بینی شده‌اند، مانند انتقال آب بین‌حوضه‌ای که صرفا برای آب شرب مجاز است. درباره این موضوع نیز در سازمان حفاظت محیط زیست از منظر تبعات محیط زیستی و پیامدهای اجتماعی که ممکن است به ویژه در میدا و سرشاخه‌های منابع آب ایجاد شود، بررسی‌های مفصلی شده است. در کنار آن در برنامه هفتم توسعه، تناقض‌هایی هم دیده می‌شود.

از یک طرف کمبود آب را می‌پذیریم و حق آب محیط‌زیستی، به‌ویژه برای تالاب‌ها، بعد از نیاز شرب، در ماده ۴ آیین‌نامه تالاب‌ها در اولویت قرار دارد؛ اما در عمل، این حق آب‌ها در مقام آخر قرار می‌گیرند. این تناقض زمانی آشکار می‌شود که ما تغییر الگوی کشت، مدیریت مصرف، هوشمندسازی، بازچرخانی آب و استفاده از پساب را توصیه می‌کنیم، اما هم‌زمان توسعه کشت در اراضی شیبدار (به عنوان علامتی از هجوم به منابع طبیعی) و افزایش ضریب خودکفایی را نیز تجویز می‌کنیم. اگر بخواهیم در موضوع بحران آب تصمیم‌گیری‌های اساسی و جدی داشته باشیم و واقعا تحول ایجاد کنیم، باید این سیاست‌های متضاد را بازنگری کنیم و تصمیمات سختی اتخاذ کنیم؛ تصمیماتی که با نگاه به منابع پایه، منابع زیستی و ظرفیت‌های بوشناختی و محیط‌زیستی سرزمین مان صورت گیرد.

این تصمیم سخت برای عبور از کم آبی یا بی‌آبی به چه معناست؟ آیا مخاطب آن مردم و شهروندان هستند یا دولت و سیاستگذاران یا هر دو؟
تصمیم سخت تصمیمی است که بر اساس آن محیط زیست باید به عنوان محور دیده شود، نه چیزی انتزاعی یا لوکس. در طول سنوات گذشته، پروژه‌هایی مانند راه‌سازی و جاده‌سازی انجام و حقوق مکتنسبه ایجاد شده و بعد به دنبال مجوز محیط زیستی بوده‌اند. ما باید در بدو امر محیط زیست را محور موضوعات قرار دهیم. اگر توسعه‌ها، بارگذاری‌ها و هر نوع تصمیمات که مستقیم روی منابع محدود محیط‌زیست اثر سوء می‌گذارد را با ملاحظات محیط زیستی پیش ببریم، آن توسعه، توسعه پایدار است و پیامدهای آن حداقلی خواهد بود.

مقصود من این است که در نظام حکمرانی، محیط زیست باید به عنوان مدین دیده شود و نه حاشیه. کم و بیش این توجه بوده، اما الان بحران‌ها و شرایطی که با آن مواجه هستیم نشان می‌دهد که ما تاگزیر هستیم به محیط زیست توجه کنیم؛ زیرا بسیاری از مسائل و مشکلات فعلی ناشی از غفلت از موضوع محیط زیست بوده‌است. **مجموعه‌ای از «پایدها» را در زمینه بحران آب و محیط زیست بر شمردید، به نظر شما مخاطب اصلی این پایدها کدام دستگاه است، وزارت نیرو، وزارت خا‌های متولی ساخت‌وساز و توسعه شهرها، یا حتی خود سازمان حفاظت محیط زیست؟ سازمان حفاظت محیط‌زیست بر خلاف برخی دستگاه‌های اجرایی، در رعایت آنچه به نفع آب و هواس‌ت دچار تضاد منافع نمی‌شود؛ چون مجری مستقیم پروژه‌ها نیست، مجوز ساخت‌وساز یا سدسازی صادر نمی‌کند، و مانفع‌اش وابسته به چشم‌پوشی از ملاحظات محیط‌زیستی نیست. درحالی که برخی وزار تخانه‌ها و شهرداری‌ها ممکن است به دلیل منافع خود، در جایی چشم‌پاشان را بر توسعه‌های اجرایی و ضد محیط‌زیست ببندند اما سازمان محیط‌زیست نهادهای ناظر و پایشگر است و می‌تواند به رئیس‌جمهور گزارش دهد که یک پروژه یا سیاست باید متوقف شود. با این توضیح، آ یا در یکی دو دهه گذشته با توجه به اینکه بحران آب تهران موضوعی جدید نیست و از دهه ۵۰ و حتی پیش‌بینی عدم رعایت سقف جمعیتی ۵،۵میلیون نفری در پایان دهه ۶۰ مطرح بوده،**

پارسیان؛ قطب

سرمایه‌گذاری و

تجارت بین‌الملل

وزیر کشور در ستاد اربعین استان کرمانشاه، با اشاره به تجربه دیدار خود از مرزی خسروی در سال گذشته، گفت: این مرز نسبت به سال گذشته پیشرفت قابل‌توجهی داشته است.

وی با قدرانی از تلاش‌ها و اقدامات استاندار کرمانشاه افزود: همکاری مناسبی بین مجموعه مدیریتی استان ایجاد شده که نقش مهمی در بهبود شرایط خدمت‌رسانی به زائران داشته است. اسکندر مومنی در جلسه ستاد اربعین استان کرمانشاه در پایانه مرزی خسروی، گفت: امنیت و آرامش امروز کشور مروهن فداکاری‌های این عزیزان و همه مرزداران و مردم استان است.

مومنی با اشاره به عبور حدود سه‌میلیون و ۴۰۰ هزار زائر از مرزهای کشور در ایام اربعین

امسال و بازگشت نزدیک به دومیلیون نفر از آنان، این رقم را قابل‌توجه دانست و به اثران اشاره همه

دستگاه‌های دولتی، نیروهای امنیتی و انتظامی، موکبداران و مردم که با همکاری یکپارچه زمینه

حضور امن و آرام زائران را فراهم کردند، قدرانی کرد. وزیر کشور با قدرانی از پذیرایی دولت و

مردم مهمان‌نواز عراق، گفت: روند ارائه خدمات و پیشرفت زیرساخت‌ها نسبت به پارسال کاملا

سازمان حفاظت محیط زیست در دهه ۸۰ و ۹۰ گزارش‌های کارشناسی هشدارآمیز یا گزارش‌هایی که ابعاد خطر در سسال‌های آینده برای تهران و کلان‌شهرها را در حوزه آب و هوا نشان دهد، تهیه و به رئیس‌جمهور یا هیات دولت ارائه داده است؟

بله، گزارش‌های متعددی ارائه شده است. برای نمونه، «گزارش وضعیت محیط زیست کشور» در اواسط دهه ۹۰ تهیه شد و اکنون هم در حال به‌روزرسانی آن برای دوره جدید هستیم؛ این گزارش هر ۱۰ سال یکبار منتشر می‌شود. علاوه بر این، گزارش‌های جهانی نیز داریم که روند‌ها را نشان می‌دهند و هشدار می‌دهند که اگر به پایداری توسعه توجه نکنیم، پس از وقوع مشکلات تازه به یاد ملاحظات محیط زیستی بیفتم، نتیجه آن توسعه ناپایدار، تشدید بحران‌ها و افزایش فشار بر منابع آب خواهد بود.علاوه بر این گزارش‌های ۱۰ ساله، گزارش‌های متعدد دیگری نیز در حوزه‌های مختلف وجود دارد که پیگیری شده‌اند.

برای مثال در حوزه آلودگی هوا، پیگیری‌های انجام‌شده از اوایل دهه ۹۰ (سال‌های ۹۴ و ۹۵) باعث شد قانون نحوه جلوگیری از آلودگی هوا که مربوط به دهه ۷۰ بود، بازنگری شود. دهه ۷۰ گرد و غبار مشکل جدی نبود، اما از اواسط دهه ۸۰، خشکی‌ها، عدم توجه به منابع آبی و کانون‌های فرامرزى ناشی از تعارضات و جنگ‌های منطقه‌ای، باعث شد معضل گرد و غبار در استان‌های غرب، جنوب غرب و سیستان و بلوچستان تشدید شود.

مشکلات دیگر نیز شامل آلودگی و فرسایش خاک بود که برای آن قانون حفاظت از خاک تصویب شد. همچنین در حوزه تالاب‌ها قوانین مختلفی تدوین شده است. در واقع، در حوزه قوانین و برنامه‌ها و اسناد بالادستی، برنامه‌های خوبی وجود دارد، اما نیاز است بستر اجرای این قوانین فراهم شود و عزم جدی در نظام حکمرانی ایجاد شود. اجرای این قوانین فقط بر عهده دولت نیست؛ دستگاه‌های مختلف نیز باید محیط زیست را در اولویت قرار دهند. سازمان محیط زیست برای انجام تکالیف خود نیازمند همکاری بین‌بخشی با وزارتخانه‌هایی مانند نیرو، جهاد، راه و شهرسازی و سایر دستگاه‌است. حتی وزارت امور خارجه باید در حوزه دیپلماسی کمک کند. حل مسائل محیط زیستی تنها با قوه مجریه ممکن نیست. بعضی قوانین موجود با ضمانت اجرایی کافی ندارند و یا نیازمند ابزارهای بازدارنده و تشویقی مناسب با شرایط جامعه هستند تا قابل اجرا و پیاده‌سازی باشند. در این زمینه، قوه مقننه باید حمایت کند. همچنین در مواجهه با تخلفات و جرایم محیط زیستی، تعرض به مناطق چهار گانه و آلاینده‌ها، قوه قضائیه نیز نقش مهمی دارد که در حال حاضر فعال است. اما با توجه به بحران‌ها و چالش‌های محیط زیستی، انتظار می‌رود همه قوا و دستگاه‌های اجرایی مرتبط پای کار باشند، در غیر این صورت مشکلات تشدید خواهد شد.

به نظر می‌رسد در دولت، تنها راهکاری که این روزها برای بحران آب تهران به‌طور مکرر بر آن تاکید می‌شود، موضوع انتقال پایتخت است. حتی در هفته‌های اخیر که قطعی روزانه و چندساعته آب در مناطق وسیعی از تهران افزایش پیدا کرده، این موضوع بیشتر مطرح شده است. آیا با انتقال پایتخت، مشکل آب تهران حل می‌شود؟
آنچه در دولت مطرح شده، آنجا که من اطلاع دارم، انتقال پایتخت نبوده بلکه تمرکززدایی از پایتخت مدنظر است. بحث این است که با توجه به محدودیت منابع در تهران، دیگر اجازه بازگذاری جدید داده نشود. منظور از بازگذاری، شامل صنعت، خدمات، جاذبه‌ها، دانشگاه‌ها، امکانات و مجتمع‌های تجاری و خدماتی است که باعث جذب جمعیت می‌شوند. هدف این است که این بازگذاری‌ها به مناطقی هدایت شود که ظرفیت لازم برای جمعیت‌پذیری را دارند.

سیاست دولت چهاردهم، که به‌ویژه رئیس‌جمهور پیگیر آن هستند، توسعه دریامحور است و با توجه به ظرفیت‌های سواحل جنوب، به‌ویژه سواحل مکران، یکی از موضوعات در دستور کار، بهره‌بندی این مناطق از منظر امکان بازگذاری است. در این راستا تلاش می‌شود، پذیرش جمعیت جدید در شهرهای بزرگ، از جمله تهران متوقف شود.

وزارت نیرو نیز برنامه‌ای ارائه کرده که در دو محور است: یکی تأمین منابع جدید که شامل انتقال آب می‌شود و دیگری مدیریت مصرف. برنامه‌هایی نیز با شهرداری تهران مطرح شد، به ویژه درباره فضای سبز، چمن‌کاری‌ها و آبیاری‌ها. زیرا این بحران آب سوب دیگرش فرونشست و فشاری است که به بخون‌ها وارد می‌شود.تحلیله آبخون‌ها می‌تواند مضطرات را تشدید کند. گروهی از متخصصان و دانشگاهیان، از جمله از دانشگاه تهران، در هیات دولت حضور یافتند و گزارش بسیار خوبی درباره راهکارهای فنی، علمی و پایدار برای عبور از بحران فعلی ارائه دادند.

اینکه بخواهیم با اجبار، جمعیتی را جابه‌جا کنیم، عملا ممکن نیست و شما هم احتمالا این را تایید نمی‌کنید. در دولت‌های قبل هم تجربه مشابهی داشتیم؛ مثلا گفتند زمین یا امکاناتی می‌دهیم تا کارمندان دولت از تهران به استان‌های دیگر بروند، ولی امتیازات را گرفتند و نرفتند. به نظر می‌رسد این جابه‌جایی‌ها با تکلیف و اجبار عملی نمی‌شود و باید از جذابیت‌های پایتخت کاسته شود، یا شهرهای مورد نظر مثل سواحل مکران از نظر زیرساخت و خدمات سکونت‌ی به حداقلی از جذابیت و رقابت‌پذیری با شهرهایی مانند تهران، اصفهان یا شیراز برسند. آ یا برنامه دولت چنین هدفی را دنبال می‌کند؟

برنامه‌ای که دولت در خصوص سیاست‌های توسعه دریا محور دنبال می‌کند، شامل دو محور است: هم اشتغال و هم فراهم کردن زیرساخت‌ها. جلسات توسعه دریا محور به صورت مستمر برگزار می‌شود و شخص رئیس‌جمهور هم حضور دارند. هر دستگاه نیز باید ملاحظات و حساسیت‌های مربوط به حوزه خود را مدنظر قرار دهد و ما به این سمت پیش می‌رویم.البته این امر نیازمند توجه به شرایط کلی کشور است.

بخشی از مسوولیت حیاتی و مهم برای تهران بر عهده سیستم مدیریت شهری است؛ سیستمی که چندان به این موضوع پاسخگو نیست و گاهی هم از خطوط قرمزی که وزارت راه و شهرسازی یا شورای عالی شهرسازی ترسیم می‌کنند، عبور می‌کند. با توجه به اینکه عمده بارگذاری‌ها چه از نظر ساخت‌وساز و چه از نظر جمعیتی در اختیار مدیریت شهری تهران است، دولت چه برنامه‌ای برای این موضوع دارد؟

مدیریت شهری تهران شامل ۲۲ منطقه است. البته شهردار تهران هم عضو کابینه هستند و در جریان سیاست‌های دولت چهاردهم قرار دارند. یکی دیگر از دغدغه‌ها، سکونتگاه‌های اطراف و شهرستان‌های مجاور است که جمعیت بعضی از این شهرها حتی از برخی استان‌ها بیشتر شده است.

اگر بخواهیم بحث تمرکززدایی را دنبال کنیم، قطعا مشکلات زیادی وجود دارد، اما هر زمان که این تصمیم گرفته شود، تصمیم علاقه‌امی است. باید جلوی تشدید مشکلات را بگیریم. زیرا منابع آب در این محدوده واقعا دچار بحران شده و از منظر منابع، دیگر گزینه‌ای برای پیش‌بینی خط انتقال جدید آب وجود ندارد.

گفته می‌شود تحت حدود ۲۰ درصد از منابع آبی سد کرج و دیگر سدهای استان باقی مانده است. آیا این بر آورد درست است یا بر اساس آنچه در هیات دولت مطرح شده، وضعیت بدتر از این است؟

گزارشی که وزیر نیرو در دولت ارائه دادند این بود که اولا به دلیل کاهش میزان بارندگی‌ها که حدود ۴۰ درصد کمتر از متوسط بوده، ذخایر سد‌ها در وضعیت بسیار نامطلوب قرار دارد. در این گزارش وضعیت سد ماملو، سد کرج و حتی سد لر بررسی شده است. تمام تلاش وزارت نیرو این است که خط انتقالی که قرار است از طالقان منتقل شود، با سرعت بیشتری اجرا شود.

انتقال آب از طالقان چه تبعاتی خواهد داشت؟

هر گونه انتقال آب بین‌حوضه‌ای قطعا پیامدهای محیط‌زیستی و اجتماعی برای میدا دارد. ما یک سری گزارش‌های ارزیابی اثرات محیط‌زیستی داریم. بالغ بر ۵۳ پروژه بزرگمقیاس که دامنه تأثیراتشان گسترده است و باید قبل از اینکه تخصیص بوجه بگیرند، ارزیابی شوند. پروژه انتقال آب از طالقان مربوط به گذشته بوده و مجوز محیط‌زیست گرفته است اما باید بررسی شود که بخشی از حق آب‌های که وجود داشته، به دشت قزوین برسد.

همان‌طور که اشاره کردم، اولویت ما در انتقال‌های آب بین حوضه‌ای موضوع شرب است؛ یعنی شرب در اولویت اول قرار دارد و پس از آن، تأمین حق آب‌های محیط‌زیستی مدنظر قرار می‌گیرد. بر نامه ما این است که پیامدها باید با شروط الزامات و ملاحظات محیط‌زیستی به حداقل برسند.

در کنار بحران کمبود آب، مساله کهنه دیگر در حوزه محیط‌زیست، «فقر هوای پاک» است. تعداد روزهای هوای پاک در تهران از متوسط ۲۰ روز در دهه ۸۰ به ۱۵ روز در دهه ۹۰ و در چهار سال اخیر به حدود ۵ روز کاهش یافته است. هوای پاک یعنی هوایی که واقعا قابل تنفس باشد. اکنون شاخص‌ها نشان می‌دهند که در کل سال، خورش‌های «هوای سالم» هم کم شده و برای اولین بار در ماه گذشته، تهران دو روز بی‌پایی وضعیت «فقره‌وای» (شاخص بالای ۳۰۰) را تجربه کرده که قبلا فقط در برخی زمستان‌ها و آن هم به ندرت اتفاق می‌افتاد. با توجه به اینکه بحران هوا کمتر از بحران آب نیست، برای این ابربحران چه برنامه‌ای وجود دارد؟ در شش‌دهم دوام سال، آلودگی هوا بیشتر به دلیل آلودزرنی وار و رنگی هواحساس می‌شود، اما در شش ماه اول سال هم آلاینده‌هایی مانند «زن» وجود دارد. وضعیت قهوه‌ای که به گرد و غبار مربوط می‌شود، ناشی از کانون‌های داخلی مانند تالاب صالحیه تا باعث افزایش درات معلق کمتر از ۱۰ میکرون شده است. در کار گروه ملی کاهش آلودگی هوا، از سنوات گذشته یعنی بعد از تصویب قانون هوای پاک در سال ۱۳۹۶، چندین محور دنبال شده است؛ از جمله از رده خارج کردن خودروهای فرسوده، توسعه حمل‌ونقل عمومی، بهبود کیفیت سوخت، استاندار‌دسازی خودروهای نو و معاینه فنی.

ما این کارها را به صورت مستمر و سازمان‌برنامه و بوجه، حدود ۳۵۰ هزار خودرو فرسوده از رده خارج شدند، که این حجم از رده خارج شدن خودروهای فرسوده در طول سال‌های گذشته بی‌سابقه بوده است. در عین حال هدف سالانه، از رده خارج کردن ۵۰۰ هزار خودرو فرسوده است. اگر این اقدام در اولویت قرار گیرد و منابع مالی تأمین شود، می‌توان تعداد روزهای ناسالم را کاهش داد.

حمید زادبود در رویداد ارزیابی منطقه ویژه اقتصادی پارسپان افزود: این رویداد‌ها، نقطه عطفی برای بررسی جامع عملکرد، شناسایی فرصت‌های بهبود و تدوین نقشه راهی برای تبدیل پارسپان به قطب سرمایه‌گذاری و تجارت بین‌الملل در خلیج‌فارس به‌شمار می‌روند.	
وی با تاکید بر جایگاه متمایز این منطقه در اکوسیستم، امید‌رو اظهار کرد: پارسپان با وسعت ۹۸۰۰ هکتار، بندر اختصاصی و نزدیکی به منابع گازی عسلویه، بستری بی‌نظیر برای صنایع انرژی‌بر فراهم می‌کند و ظرفیت تبدیل شدن به یکی از تاثیرگذارترین بنادر خلیج‌فارس را دارد.	
وی اظهار کرد: در راستای عمل به مسوولیت‌های اجتماعی، طرح احداث جاده دشتی به کوشکنار نهایی شده و این طرح طی چند ماه آینده به مرحله مناصقه می‌رسد.	
وی همچنین گفت: تاکنون بیش از ۳۶سرمایه‌گذار در این منطقه ویژه اقتصادی جذب شده‌اند که ۱۱ مورد از آنها در حوزه پتروشیمی هستند. پیش‌بینی می‌شود، نخستین صنعت پتروشیمی هرمزگان در سال ۱۴۰۵ به بهره‌برداری برسد. همچنین، ۸ سرمایه‌گذار دیگر نیز در حال بررسی شرایط هستند. وی تصریح کرد: منطقه ویژه صنایع انرژی‌بر پارسپان علاوه بر جذب سرمایه‌گذاران در زمینه پتروشیمی و صنایع معدنی، در بخش جنوبی خود نیز دارای معادن است.	

تقدیر از استان کرمانشاه در خدمت به زائران

سال آینده اربعین با کیفیت و نظم بیشتر و حضور گسترده‌تر زائران برگزار شود.
وی تاکید کرد: از هم‌اکنون با محوریت استاندارد کرمانشاه، برنامه‌ریزی و اقدامات لازم برای ارتقای بیشتر مرز خسروی در سال آینده آغاز شود. مومنی خاطرنشان کرد: با این روند و هماهنگی موجود، امکان فراهم‌سازی شرایط پذیرای زائران اربعین با توجه به اقدامات مالی و انسانی از پیش فراهم خواهد شد. پیش از نشست ستاد اربعین استان کرمانشاه، وزیر کشور به همراه معاون اجرایی رئیس‌جمهور از روند ارائه خدمات به زائران اربعین در مرز خسروی و برخی مواکب مردمی بازدید کردند.

معاون اجرایی و سرپرست نهاد ریاست‌جمهوری در این بازدید با اشاره به فراهم‌بودن زیرساخت‌ها و خدمات‌رسانی مناسب در مرز خسروی برای تسهیل تردد زائران اربعین، گفت: روند عبور از این مرز روان و بدون معطلی است و زائران می‌توانند با آرامش و سهولت سفر خود را ادامه دهند. قائم‌مقام با اشاره به زیرساخت‌ها و امکانات مناسب در مرز خسروی گفت: مرز خسروی امکانات ویژه‌ای دارد

مشهود است؛ هرچند هنوز نواقصی وجود دارد که باید برای سال آینده برطرف شود.

مومنی به ضرورت بهبود زیرساخت‌های مرز خسروی از جمله تأمین پارکینگ منظم، توسعه

راه‌ها و تسهیل تردد زائران تاکید کرد و از مسوولان خواست پیگیر جدی تأمین منابع و رفع

مشکلات باشند تا این مرز بتواند پذیرای تعداد بیشتری زائر باشد. وی با اشاره به اقدامات مالی و انسانی انجام شده در ایمنی جاده‌ها و هماهنگی‌های صورت گرفته، تاکید کرد که باید گیت‌های ورودی و خروجی برای سسال آینده تقویت و بر سرعت تردد زائران افزوده شود.

وزیر کشور با یادآوری اهمیت آسیب‌شناسی و بررسی نقاط قوت و ضعف پس از اربعین، بر ضرورت آغاز این فرآیند

بافاصله پس از پایان مراسم امسال تاکید کرد تا بتوان گام‌های بهتری برای سال آینده برداشت.

مومنی با اشاره به دغدغه تأمین ناوگان حمل‌ونقل عمومی برای جابه‌جایی زائران در موج

برگشت، از دستگاه‌های مسوول خواست به تمهات خود در این زمینه عمل کنند تا بازگشت

زائران به بهترین شکل مدیریت شود. وزیر کشور، اظهار امیدواری کرد: با همکاری همه دستگاه‌ها،

روزنامه اقتصاد **www.marzeghtesad.ir** **دوشنبه ۵۵ آبان ماه ۱۴۰۴** **شماره ۷۸۸**

♥ چشم‌انداز نو در تحول دیجیتال صنایع معدنی	
صنعت معدن در مسیر دیجیتال‌سازی شتاب گرفته و هوش مصنوعی (AI) یکی از ارکان اصلی این تحول است. در سال‌های اخیر، هوش مصنوعی مولد (Generative AI) با توانایی خلق داده، تحلیل الگو و بهینه‌سازی فرآیندها، برخلاف مدل‌های سنتی AI که بر طبقه‌بندی یا پیش‌بینی تمرکز دارند، مدل‌های مولد قادر به ایجاد محتوا، طراحی سیستم‌های جدید، و استخراج دانش ضمنی از داده‌ها هستند. این مقاله به بررسی کاربردهای نوآورانه، مزایا و چالش‌های پیاده‌سازی هوش مصنوعی مولد در صنعت معدن می‌پردازد.	
چشم‌انداز نو در تحول دیجیتال صنایع معدنی هوش مصنوعی مولد چیست؟	
مدل‌های مولد مانند GPT، DALL-E و Stable Diffusion، با استفاده از معماری‌های پیشرفته نظیر Transformer، قادرند بر اساس داده‌های ورودی، خروجی‌های جدید و منسجم تولید کنند. در صنایع، این مدل‌ها برای تولید متن، تصویر، طراحی، سنسارپوهای شبیه‌سازی و حتی کدهای برنامه‌نویسی به‌کار می‌روند. در زمینه معدن، این به معنای خلق مدل‌های زمین‌شناسی، شبیه‌سازی سنسارپوهای حفاری، بهینه‌سازی فرآوری مواد و طراحی زنجیره تامین مبتنی بر شرایط متغیر است.	
کاربردهای هوش مصنوعی مولد در معدن	
هوش مصنوعی مولد با ورود به زنجیره ارزش صنعت معدن، نقش‌های متنوعی ایفا می‌کند. در مراحل اکتشاف، این فناوری می‌تواند با ترکیب داده‌های حفاری، ژئوفیزیکی و توپوگرافی، مدل‌های سه‌بعدی احتمالاتی از ساختارهای زیرزمینی ارائه دهد که درک دقیق‌تری از ذخایر فراهم می‌سازد و نیاز به نمونه‌برداری فیزیکی مکرر را کاهش می‌دهد. در مرحله طراحی و برنامه‌ریزی عملیات، مدل‌های مولد توانایی تولید سناریوهای متنوع استخراج بر اساس محدودیت‌های زمین‌شناسی، اقتصادی یا زیست‌محیطی را دارند؛ سناریوهایی که می‌توانند در شبیه‌سازی‌های آموزشی برای ارتقای مهارت پرسنل نیز به‌کار روند. در حوزه فرآوری، تحلیل داده‌های تاریخی با کمک این مدل‌ها می‌تواند به پیش‌بینی‌های برای بهینه‌سازی عملکرد، کاهش مصرف انرژی و افزایش نرخ بازایی منجر شود. همچنین در لایه‌های مدیریتی، مدل‌های زبانی مولد قادرند گزارش‌های تولید، حفاری، ایمنی یا زیست‌محیطی را به‌صورت خودکار و مبتنی بر داده‌های خام تولید کنند که ضمن صرفه‌جویی در زمان، به تصمیم‌سازی دقیق‌تر نیز کمک می‌کند. در نهایت، در زمینه آموزش و انتقال دانش، ابزارهای تعاملی مبتنی بر مدل‌های مولد مانند چت‌بات‌ها و شبیه‌سازی‌های تعاملی نقش پررنگی در آماده‌سازی نیروی انسانی برای مواجهه با شرایط پیچیده و بحرانی ایفا می‌کنند.	
مزایای استفاده از Generative AI در معدن	
افزایش سرعت تصمیم‌سازی در محیط‌های پیچیده و متغیر	
شما بیهوده‌ای؛ تو به‌بیمار باز بدون پیش‌پرداخت کاهش وابستگی به نیروی انسانی متخصص	
در شرایط بحرانی	
کاهش هزینه‌های آزمایش و خطا در طراحی و اکتشاف	
بهبود تعامل انسان-ماشین از طریق ابزارهای	
تعلمی	
چالش‌ها و محدودیت‌ها	
داده‌های ناگفتی یا نامتوازن؛ مدل‌های مولد برای عملکرد مطلوب به داده‌های حجیم، دقیق و تمیز نیاز دارند؛ درحالی‌که داده‌های معدن اغلب پراکنده و ناهمگون هستند.	
ریسک تولید خروجی‌های نادرست یا غیرواقعی؛ مدل‌های مولد می‌توانند اطلاعات ساختگی (hallucination) تولید کنند که در تصمیمات حیاتی معدن خطرناک است.	
مسائل مالکیت داده و حریم خصوصی؛ داده‌های حفاری و زمین‌شناسی اغلب محرمانه‌اند. استفاده از مدل‌های ایران بدون مدیریت دقیق، می‌تواند منجر به نشت داده شود.	
نیاز به زیرساخت محاسباتی قوی؛ اجرای مدل‌های بزرگ مولد در مقیاس صنعتی نیاز به GPU قدرتمند و منابع فنی بالا دارد.	
تجربه‌های بین‌المللی و چشم‌انداز ایران	
شرکت‌هایی مانند «Vale»، «BHP» و «Anglo American» فرصت مناسبی برای استفاده از Generative AI در مدل‌سازی زمین‌شناسی، تولید گزارش‌های هوشمند و آموزش کارگران آغاز کرده‌اند. در برخی موارد از مدل‌های -GPT ۴، Stable Diffusion، Llama و در بسترهای امن داخلی استفاده شده است. در ایران، با رشد برنامه‌های معدن هوشمند توسط ایمیدرو و همکاری‌هایی با مراکز فناوری (از جمله دانشگاه‌ها)، فرصت مناسبی برای بومی‌سازی مدل‌های مولد متناسب با شرایط زمین‌شناسی کشور فراهم‌است. طراحی مدل‌های زبانی تخصصی فارسی در حوزه زمین‌شناسی و معدن نیز می‌تواند یک گام راهبردی باشد.	
هوش مصنوعی مولد نه‌تنها ابزاری برای بهبود بهره‌وری است، بلکه به‌عنوان یک همکار مجاری، می‌تواند در تصمیم‌سازی، طراحی، تحلیل و آموزش در معدن نقش آفرینی کند. آینده صنعت معدن، بدون ادغام هوش مصنوعی مولد، نمی‌تواند هوشمند و رقابتی باشد. با این حال، پیاده‌سازی مسئولانه، امن و هدفمند آن، نیازمند شناخت دقیق ظرفیت‌ها، چالش‌ها و بسترهای داده‌ای موجود است.	

وضعیت فعلی و چشم‌انداز آینده کسب‌وکار را مبهم نشان می‌دهد. مدیران اقتصادی کاهش تقاضا و محدودیت در خرید مواد اولیه را علت اصلی کاهش تولید می‌دانند. این روند هم‌راستا با آمار رسمی رشد اقتصادی و ارزش افزوده صنعت، انطباق انتظارات منفی فعالان با واقعیت‌های اقتصادی را تایید می‌کند.

واکاوی عملکرد صنعت در تیرماه

شامخ بخش صنعت نیز با ثبت رقم ۴۷.۷ برای ششمین ماه پیاپی در محدوده زیر ۵۰ قرار گرفته و تعمیق رکود را به ویژه در صنایع «ساجی، پوشاک و چرم»، «فرآورده‌های نفت و گاز»، «وسایل نقلیه و قطعات وابسته»، «لاستیک و پلاستیک» و «محصولات فلزی» برجسته می‌کنند؛از دیدگاه مدیران صنعتی، این بخش در تیرماه همچنان درگیر رکود مانده است. مقدار شاخص تحت‌تاثیر پایین بودن در چهار مولفه اصلی («مقدار تولید محصولات»، «میزان سفارشات جدید مشتریان»، «موجودی مواد اولیه خریداری شده» و «میزان استخدام نیروی انسانی») قرار گرفته است. بر اساس گزارش شامخ، مولفه «مقدار تولید محصولات» به ۴۷ رسیده‌است. این عدد نتیجه همزمان عوامل داخلی مانند قطعی‌های مکرر و غیرقابل پیش‌بینی برق، محدودیت دسترسی به آب و حتی تعطیلات غیرمعمول با هدف صرفه‌جویی در مصرف آب و برق، موجب اختلال در فرآیندهای تولید و توقف آن در برخی از صنایع شده‌است. از سوی دیگر، افزایش سطح عمومی قیمت مواد اولیه و واسطه‌ای مورد نیاز واحدهای صنعتی، کمبودها و محدودیت دسترسی به این مواد، نوسانات نرخ ارز، تاخیر در تخصیص ارز و فرآیندهای زمان‌بر گمرکی، زنجیره تامین واحدهای صنعتی را با چالش‌های جدی مواجه کرده‌است. در بعد مالی نیز، افزایش هزینه‌های تولید، کاهش نقدینگی، دشواری در دریافت تسهیلات بانکی و همچنین تضعیف قدرت خرید مصرف‌کنندگان (که منجر به افت سفارشات جدید شده) موجب محدود شدن ظرفیت تولید بنگاه‌ها شده‌است. همچنین براساس گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس شاخص تولید بخش صنعت مبتنی بر شرکت‌های صنعتی بورسی نسبت به ماه قبل با کاهش ۳.۲ درصدی مواجه شده‌است.

مولفه «میزان سفارشات جدید مشتریان» با ثبت عدد ۴۸، برای سیزدهمین ماه متوالی در محدوده کمتر از ۵۰ قرار است. کاهش قدرت خرید به دلیل تورم بالا، افزایش هزینه‌های معیشت و رشد نامتنامی درآمدها تقاضا را تضعیف کرده‌است. نوسانات ارزی و تنش‌های ژئوپلیتیک فضای روانی بازار را تحت‌تاثیر قرار داده و رفتار مصرف‌کنندگان را محتاط‌تر کرده است. در بخش خارجی، میزان صادرات کالا دومین کمترین مقدار خود را طی ۶۳ ماه گذشته از اردیبهشت ۱۳۹۹ ثبت کرده که ممکن است تأمین ارز مورد نیاز در بازار مبادله طلا و ارز بانک مرکزی را با چالش مواجه کند. همچنین مولفه «موجودی مواد اولیه خریداری شده» برای هفدهمین ماه متوالی کمتر از ۵۰ است و در محدوده ۴۲.۵ قرار گرفته‌است. شدت کاهش این مولفه نیز نسبت به ماه قبل کمتر بوده‌است. نوسانات نرخ ارز و تورم بالا قیمت مواد را افزایش داده، محدودیت دسترسی به تسهیلات بانکی نقدینگی را کم کرده و پیچیدگی فرآیندهای واردات مواد اولیه بر شدت این محدودیت‌ها و تداوم اختلال در روند تأمین مواد اولیه افزوده است.

مولفه «میزان استخدام و به‌کارگیری نیروی انسانی» برای نهمین ماه متوالی کمتر از ۵۰ است و روی عدد ۴۷.۳ قرار گرفته‌است. شدت کاهش این مولفه نسبت به ماه گذشته اندکی کمتر بوده‌است. ناترازی برق تولید را کاهش داده و نیاز به نیروی کار را کم کرده‌است. همچنین، افت تولید ناشی از محدودیت در تأمین مواد اولیه و افزایش هزینه‌ها، فشار مالی مضاعفی بر واحدهای صنعتی وارد کرده که در نهایت منجر به اخراج و یا تعدیل ظرفیت نیروی انسانی شده است. سرعت انجام و تحویل سفارش در بخش صنعت با ثبت رقم ۵۲.۲ تنها مولفه‌ای بوده که از محدوده خنثی فراتر رفته است. این موضوع نشان می‌دهد که با توجه به اختلال در فرآیندهای تولیدی و تاخیر در تحویل سفارشات ماه خرداد ناشی از تهاجم رژیم صهیونیستی به ایران، فعالان صنعتی اکنون ناآشناستند سفارشات معوقه خود را با سرعت بیشتری تحویل دهند.

چرا شامخ مهم است؟

بررسی روند انطباق شاخص مدیران خرید (شامخ) بخش صنعت با رشد ارزش افزوده این بخش (بر اساس داده‌های بانک مرکزی ایران به قیمت ثابت ۱۴۰۰) در گزارش تیرماه ۱۴۰۴، که به عنوان بخشی از ارزیابی صحت‌سنجی این شاخص با واقعیت‌های اقتصادی کشور افزوده شده، حاکی از مهر راستایی پیش‌بینی‌ها و انتظارات مدیران صنعتی با تغییرات واقعی تولید صنعتی است. این انطباق، نشان می‌دهد روند شامخ صنعت در سال‌های ۱۳۹۹ تا ۱۴۰۳، به طور کلی با نوسانات رشد ارزش افزوده همسو بوده؛ برای مثال، افت‌های شدید در رشد ارزش افزوده (مانند منفی شدن در برخی فصول) با کاهش شامخ زیر ۵۰ همراه است، درحالی‌که دوره‌های بهبود نسبی رشد با صعود شامخ همخوانی دارد. این مهر راستایی نشان‌دهنده این است که دیدگاه مدیران صنعتی بر پایه واقعیت‌های اقتصادی ایران، شکل گرفته و می‌تواند مبنایی برای سیاست‌گذاری‌های کلان باشد.

چشم‌انداز روند صنعت

گزارش شامخ تیر ۱۴۰۴ در جمع‌بندی خود تأکید دارد که شاخص مدیران خرید کل اقتصاد و بخش صنعت با وجود افت شدید نسبت به ماه قبل همچنان روندی کاهشی نشان می‌دهد،که تداوم رکود و کاهش فعالیت‌های اقتصادی را برجسته می‌کند. کاهش همزمان مولفه‌های اصلی تگرانی‌ها را افزایش داده و نیاز به تدبیر برای برون‌رفت از وضع موجود را ضروری می‌سازد.یکی از مهم‌ترین چالش‌ها، تداوم قطعی‌های برق و کمبود منابع آبی است که ظرفیت تولید را کاهش داده و مسوولیت وزارت نیرو برای مدیریت آن حیاتی است. مشکلات تأمین مواد اولیه به دلیل نوسانات قیمت، اختلال در ثبت‌سفارش، محدودیت تخصیص ارز و تاخیر ترخیص، زنجیره تأمین را تحت فشار قرار داده. نااطمینانی‌های اقتصادی و سیاسی، بخش تقاضا را با کاهش قدرت خرید و رفتار محتاطانه مواجه کرده و فشار بر منابع مالی شرکت‌ها را افزایش داده‌است. کمبود نقدینگی، محدودیت تسهیلات، فشارهای مالیاتی و مشکلات وصول مطالبات رکود را تشدید کرده.

مدیرعامل شرکت مدیریت شبکه برق ایران، بر لزوم اجرای کامل و منظم برنامه‌های مدیریت مصرف صنایع تأکید کرد.

اردشیر مذکوری، مدیرعامل شرکت شبکه برق ایران، افزود: تنها با اجرای دقیق و انضباط و پایبندی به برنامه‌ها می‌توان شهرویر را با پایداری شبکه برق پشت سر گذاشت.

وی با اشاره به عبور از قله مصرف سالانه برق، ادامه داد: با توجه به کاهش ذخیره نیروگاه‌های برق‌آبی، لزوم رعایت منظم اجرای برنامه‌های مدیریت مصرف ضرورت دارد.

مدیرعامل شرکت مدیریت شبکه برق ایران، هدف اصلی برنامه‌های فعلی را مدیریت بهینه ذخایر آبی نیروگاه‌های برق‌آبی برای تولید برق تا پایان مرداد و جلوگیری از عمیق تر شدن ناترازی در شهرویر دانست.

مذکوری با قدردانی از همکاری صنایع انرژی‌بر با صنعت برق، از شرکت‌های برق منطقه‌ای و توزیع نیروی برق خواستار نظارت دقیق‌تر بر اجرای سهمیه‌ها در سطح محلی شد.

وی خاطر‌نشان کرد: با اجرای دقیق و منظم برنامه‌های مدیریت مصرف به ویژه در بخش صنعت از وقوع خاموشی بی‌برنامه و بدون اطلاع در بخش خانگی جلوگیری خواهد شد.

گمرک در محاصره سازمان‌ها

فعالان بخش خصوصی کشور معتقدند که وعده وزیر اقتصاد مبنی بر کاهش مدت‌زمان ترخیص کالا به سه روز در صورت کاهش روندهای بوروکراتیک، قابل اجرا خواهد بود؛ مشروط بر اینکه سایر سازمان‌های مسوول در فرآیند ترخیص، همکاری لازم را با گمرک داشته باشند. آنها بر این باورند که تاخیر در ترخیص کالا ناشی از کمبود امکانات و تجهیزات گمرکی نیست؛ بلکه موازی‌کاری سازمان‌ها فرآیند ترخیص را طولانی می‌کند.

بر این اساس، احمدرضا فرشچیان، رئیس کمیسیون مدیریت واردات اتاق بازرگانی ایران، در گفت‌وگو با «دنیای اقتصاد» گفت: فرآیند ترخیص کالا در گمرک شامل دو بخش اصلی است؛ نخست، مراحل مرتبط با خود گمرک، و دوم، اخذ مجوزهای لازم از سازمان‌های مجوزدهنده. به عنوان مثال، ممکن است کالایی وارد گمرک شود و نیاز به مجوز هیچ سازمانی نداشته باشد، اما برای ترخیص ملزم به دریافت مجوز وزارت بهداشت، سازمان استاندارد، دامپزشکی یا سایر نهادهای ذی‌ربط باشد.

او ادامه داد: در صورتی که کالایی نیازمند مجوز سازمان‌های ثانویه نباشد، روند ترخیص معمولاً بین هفت تا ده روز به طول می‌انجامد. البته به شرط آنکه مشکلاتی مانند نقص یا انقضای ثبت‌سفارش، یا اختلال در سامانه‌ها وجود نداشته باشد. اما اگر کالا ملزم به اخذ تاییدیه از سازمان‌هایی همچون استاندارد، بهداشت، دامپزشکی و جهاد کشاورزی باشد، فرآیند ترخیص زمان‌بر می‌شود و مدت آن به‌طور دقیق قابل پیش‌بینی نیست و گاهی این روند تا دو ماه نیز طول می‌کشد.

رئیس کمیسیون مدیریت واردات اتاق بازرگانی ایران توضیح داد: در برخی موارد بازرگانان عنوان می‌کنند که کالای آنها حتی پنج یا شش ماه در گمرک مانده است. علت این تأخیرها معمولاً به مشکلات ثبت‌سفارش بازمی‌گردد یا به تعلل دستگاه‌های مجوزدهنده. برای نمونه، ممکن است کالا نیازمند آزمایش استاندارد باشد، اما امکان انجام این آزمایش در همان محل وجود نداشته باشد و نمونه‌ها به مرکز دیگری، مثلاً در کرج، ارسال شوند. گاهی همین نمونه‌برداری و ارسال دو ماه زمان می‌برد. در مواردی مرکز مرجع نیز اعلام کرده توان انجام آزمایش را ندارد و باید آزمایشگاه دیگری پیدا شود. این موارد نادر است، اما ممکن است رخ دهد. همچنین، مغایرت در مشخصات کالا هم می‌تواند مانع صدور مجوز شود.

فرشچیان گفت: وزارت اقتصاد طرحی را در دست اجرا دارد که هدف آن کاهش زمان ترخیص کالا به سه روز در گمرکات کشور است. درباره امکان تحقق این هدف باید گفت که عملی بودن آن غیرممکن نیست، چرا که در بسیاری از کشورهای جهان چنین روندی وجود دارد. با این حال، تحقق آن نیازمند چند اقدام اساسی است. نخست، موازی‌کاری‌های اداری بین دستگاه‌ها باید حذف شود. در مرحله بعدی، به نتایج آزمایش‌ها یا اجازه انتقال کالا به انبار واردکنندگان و انجام آزمایش‌ها در مراحل بعد اعتماد شود. مرحله سوم نیز به پایداری کامل سامانه‌ها و برخط بودن آنها باز می‌گردد؛ به گونه‌ای که اختلال‌های مکرر سامانه جامع تجارت یا سایر سامانه‌های مرتبط برطرف شود.

او افزود: برای رسیدن به هدف ترخیص سه روزه باید ظرفیت‌های موجود تقویت شود. مشکل اصلی کمبود تجهیزات یا امکانات گمرک نیست، بلکه موازی‌کاری دستگاه‌ها و اختلال سامانه‌ها است. علاوه بر آن، برخی سازمان‌های مجوزدهنده یا توان صدورموقع مجوز را ندارند یا برنامه‌ریزی لازم را انجام نداده‌اند. با رفع این موانع و اجرای هماهنگ این اقدامات دستیابی به ترخیص سه‌روزه نه‌تنها ممکن، بلکه قابل پایدارسازی خواهد بود.

حضور ۲۷ سازمان در گمرک

رکود شش ماهه صنعت

❗ لیلیا جلیلوئند – «شامخ صنعت» در تیرماه سال جاری با ثبت رقم ۴۷.۷، برای ششمین ماه متوالی در محدوده رکودی قرار گرفت؛

مساله‌ای که در تمام سال‌های گذشته بی‌سابقه بوده است.

در خردادماه نیز، شامخ صنعت با عدد ۴۲، پایین‌ترین میزان از مهر ۱۳۹۷ را ثبت کرده است. این آمارها به روشنی نشان می‌دهد که بیماری صنعت در ماه‌های اخیر تشدید شده است و درمان آن با مسکن‌های موقتی امکان‌پذیر نیست. دو مشکل «کمبود تقاضای موثر» و «ناترازی انرژی»، صنعت را تحت فشار قرار داده است. چرخه تولید در نتیجه کاهش تقاضا در داخل و خارج کشور، دچار اختلال شده است. به‌طور مشخص، حل این مساله مستلزم «ایجاد ثبات اقتصادی» و «باز شدن قفل‌های تجارت» است. از سوی دیگر، رفع «ناترازی» بدون سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌ها ممکن نیست. خاموشی‌های مکرر نه تنها دوای درد کمبود انرژی نبوده، بلکه واحدهای فعال را نیز با خطر ورشکستگی مواجه کرده است. در نهایت بدون در نظر گرفتن واقعیت‌های موجود و اتخاذ تصمیمات راهبردی، احتمالاً سریال رکود بیش از شش ماه ادامه خواهد داشت. شاخص مدیران خرید بخش صنعت در تیر ۱۴۰۴ به عدد ۴۷.۷ رسید؛ این رقم برای ششمین ماه پیاپی زیر مرز خنثی ۵۰ قرار گرفته و حکایت از تعمیق رکود در فعالیت‌های تولیدی کشور دارد. بخش صنعت در ماه‌های اخیر زیر فشارهای چندجانبه‌ای از جمله «قطعی‌های گسترده برق»، «تشدید محدودیت‌های منابع آبی»، «افزایش سطح عمومی قیمت مواد اولیه»، «نوسانات نرخ ارز و تاخیر در تخصیص ارز»، «کمبود نقدینگی و دشواری دریافت تسهیلات بانکی» و «تداوم نااطمینانی» قرار گرفته‌است. در میان‌مدت، این عوامل به‌صورت زنجیره‌ای یکدیگر را تشدید کرده و مانع بازگشت صنعت به مسیر رونق شده‌اند.

در تیرماه، تداوم این فشارها، همراه با نبود چشم‌انداز روشن برای رفع موانع، امید مدیران صنعتی را کمرنگ کرده و شاخص مدیران خرید را از پهنم ۱۴۰۳ تاکنون در محدوده رکودی نگه داشته است. این وضعیت که از آغاز انتشار گزارش شاخص مدیران خرید در سال ۱۳۹۷ بی‌سابقه بوده، زنگ خطری برای تداوم تولید و اشتغال در صنعت به صدا درآورده‌است. رکود ۶ ماهه صنعت، ضرورت اصلاح سیاست‌های صنعتی برای رفع مشکلات فعالان این بخش را بیش از پیش برجسته می‌کند.

اقتصاد ایران در میانه چالش‌ها

گزارش تیرماه ۱۴۰۴ شاخص مدیران خرید منتشر شد؛ این آمار که به صورت ماهانه از مهر ۱۳۹۷ منتشر می‌شود، دیدگاه‌ها و انتظارات فعالان اقتصادی و صنعتی را نشان می‌دهد و ابزاری برای سنجش عملکرد اقتصاد و به ویژه بخش صنعت است تا نقاط ضعف شناسایی و پیشنهادهای عملی ارائه شود. فعالان بخش خصوصی در گزارش تیرماه نمراتی به کل اقتصاد و بخش صنعت اختصاص داده که همچنان در محدوده رکودی قرار دارد و سیگنال‌های منفی را تقویت می‌کند. شاخص کل اقتصاد با ۴۷.۳ همچنان در محدوده رکود باقی مانده و شانزدهمین ماه کاهش متوالی را تجربه کرده است. نکته قابل توجه، قرارگیری همزمان هر پنج مولفه اصلی («میزان تولید محصول یا ارائه خدمات»، «سفارشات جدید مشتریان»، «موجودی مواد اولیه»، «استخدام نیروی انسانی» و «سرعت انجام و تحویل سفارشات») زیر ۵۰ است که

لزوم همکاری صنایع در اجرای برنامه‌های مدیریت مصرف

سرعت ترخیص کالا در گمرکات کشور، یکی از پایه‌های اصلی در تجارت خارجی است

و تاخیر در آن، آثار منفی بر اقتصاد ملی برجای می‌گذارد. هر روز تاخیر در ترخیص به معنای افزایش هزینه انبارداری، خواب سرمایه و گاهی از دست رفتن بازار مصرف برای

واردکنندگان و تولیدکنندگان است.

این موضوع به‌ویژه در شرایط کنونی که اقتصاد کشور با محدودیت منابع انرژی و فشارهای تورمی روبه‌رو است، اهمیت دوچندان پیدا می‌کند. «زمان ترخیص کالا به سه روز کاهش می‌یابد.» این وعده‌ای است که سیدعلی مدنی‌زاده، وزیر امور اقتصادی و دارایی در خصوص کاهش مدت‌زمان ترخیص کالا در گمرکات کشور مطرح کرده است. با این وجود فعالان تجاری کشور معتقدند که در شرایط فعلی، تحقق این وعده به سختی امکان‌پذیر است. دلیل آن است که گمرک تنها دستگاهی نیست که در فرآیند ترخیص مسوولیت دارد، بلکه ۲۷ دستگاه دیگر نیز در این پروسه دخیل هستند. بنابراین تحقق وزیر اقتصاد مستلزم همکاری بین وزارتخانه‌های مختلف و دستگاه‌های اجرایی است.

مسوولان وزارت اقتصاد راهکار تسریع فرآیند ترخیص کالا را هوشمندسازی نظام گمرکی کشور می‌دانند که به کمک این سامانه‌ها می‌توان متوسط زمان ترخیص را به سه روز کاهش داد. مسوولان این وزارتخانه تأکید دارند که انجام تدابیر لازم جهت پیش‌اطهاری و پیش‌باررسی کالا پیش از ورود به مرز یا بندر از دیگر برنامه‌های گمرک است تا فرآیند ترخیص بلافاصله پس از ورود آغاز شود. این مهم با تخصیص به‌موقع ارز و صدور کد رهگیری توسط بانک مرکزی محقق خواهد شد. همچنین تقویت زیرساخت‌های دیجیتال و هوشمندسازی فرآیندها با استفاده از فناوری‌های نوین مانند بلاک‌چین، امضای دیجیتال و اسناد الکترونیکی از دیگر برنامه‌های در دستور کار گمرک است.

مسوولان گمرک بر این باورند که باید هماهنگی و هم‌افزایی میان دستگاه‌های همجوار برای کاهش موازی‌کاری و جلوگیری از دوباره‌کاری در بازرسی‌ها صورت گیرد. آموزش و توانمندسازی نیروهای انسانی در گمرک و سازمان‌های همکار برای اجرای سریع و دقیق رویه‌های نوین نیز از دیگر برنامه‌هایی است که در دستور کار گمرک قرار دارد. البته در نگاه فعالان اقتصادی، کاهش زمان ترخیص کالاها از گمرک دور از ذهن نیست. برای مثال، در زمان جنگ تحمیلی ۱۲روزه، زمان ترخیص کالاهای اساسی با کاهش بوروکراسی‌های پیشین کوتاه شد.

آمارهای جهانی

تجربه‌های متعددی در سایر کشورها وجود دارد که بر اساس آن می‌توان فرآیند ترخیص کالا را کاهش داد. در واقع عرف جهانی بر این است که گمرک تا حداکثر هفت روز فرآیند ترخیص کالا را به پایان برسانند. برای مثال، ترخیص کالا در بندر سنگاپور به‌عنوان بزرگ‌ترین بندر ترانزیتی جهان، دو الی چهار روز طول می‌کشد. در بندر روتردام، این زمان گاه به کمتر از ۳۶ ساعت می‌رسد. در بندر شانگهای که روزانه بیش از ۴۰هزار کانتینر را پردازش می‌کنند، میانگین زمان ترخیص به سه الی پنج روز محدود می‌شود. در بندر لندن با وجود فشار ناشی از تجارت با شرق آسیا، میانگین ترخیص در حالت عادی سه تا هفت روز است. نقش مشترک بندرهای بزرگ جهان، سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌ها، دیجیتالی‌سازی فرآیندها و هماهنگی نهادی است که در نظر فعالان اقتصادی، ایران با آنها فاصله زیادی دارد.

افزایش سرعت ترخیص

♥ **اهداف واردات خودرو محقق نشده است**

سید سلمان ذاکر، عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس، ضمن انتقاد از نحوه واردات خودرو، گفت: هدف قانونگذاران از تصویب قانون واردات خودرو کاهش قیمت، رفع آلایندگی و افزایش ایمنی و کیفیت برای مصرف کنندگان در کشور بود اما متأسفانه بعد از چند سال که این قانون اجرا شد تعرفه‌ای که تعیین شده و واردات قطره چکانی خودرو مانع از تحقق اهداف قانونگذار شد. نماینده ارومیه در مجلس شورای اسلامی، تصریح کرد، ما همچنان اصرار داریم که دولت از طریق ارتقا دیپلماسی اقتصادی و برقراری ارتباط با تعداد بیشتری از کشورهای پیشرفته در حوزه خودروسازی نسبت به واردات خودروهایی از برندهای معروف دنیا با قیمت مناسب اقدام کنند که باعث ایجاد رقابت در بازار داخلی خودرو نیز خواهد شد.

وی یادآور شد: البته با اختیاراتی که دولت اخیرا به استانداران داده است شورای تامین از طریق مناطق آزاد نسبت به واردات خودروهای ارزان قیمت اقدام کرده و توانسته است در جهت نوسازی ناوگان حمل‌ونقل عمومی و همچنین واردات ماشین‌آلات مورد نیاز حوزه کشاورزی گام بردارد.

عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی، تأکید کرد: مسوولان باید بدانند که نیاید در قبال خدمتی که به مردم ارائه می‌دهند منت بگذارند چرا که آنها موظف به اجرای قوانین در جهت تامین رفاه عمومی هستند ضمن اینکه واردات خودروهای با کیفیت نه تنها به نفع مردم بوده بلکه هزینه‌های ناشی از تصادفات جاده‌ای یا آلودگی هوا در سطح شهرها را نیز کاهش خواهد داد.

■

♥ **شاسی بلند جدید سوزوکی در راه است**

شرکت ماروتی سوزوکی هند، قصد دارد سید محصولات شاسی‌بلند خود را با دومین مدل سباز متوسط، گسترش دهد.

منابع آگاه اعلام کردند واحد هندی سوزوکی موتور ژاپن، قصد دارد این خودرو را در سوم سپتامبر سال میلادی جاری، عرضه کندو امیدوار است که فروش در این بخش را دو برابر کند. منابع آگاه گفتند: این اولین مدل جدیدی خواهد بود که در کارخانه این شرکت در ایالت هاریانا در شمال هند، تولید می‌شود و تولید حدود ۱۰ هزار دستگاه به صورت ماهانه در صورت توسعه کامل، هدف‌گذاری شده است.

این رونمایی در برهه‌ای حساس انجام می‌شود، با وجود اینکه سوزوکی، هنوز بزرگ‌ترین خودروساز هند از نظر فروش است، اما خط تولید هاجیک سوزوکی به رقبایش شامل ماهیندرا و هیوندای موتور- هند و تاتا موتورز، کمک کرده است تا با تغییر ترجیح مصرف‌کنندگان به سمت شاسی‌بلندها، موقعیت خود را تثبیت کنند. این موضوع، همراه با کاهش فروش خودروهای کوچک، هدف ماروتی برای تصاحب ۵۰ درصد از بازار داخلی هند که اکنون حدود ۴۰ درصد است را در هاله‌ای از ابهام قرار داده است.

منابع آگاه گفتند، این شاسی‌بلند جدید به عنوان یک مدل بازار آنبوه‌تر در نظر گرفته شده است. این شاسی‌بلند جدید، دومین محصول سوزوکی در این دسته در سطح جهانی خواهد بود که نقش محوری هند را در رهبرد رشد این شرکت، برجسته می‌کند.

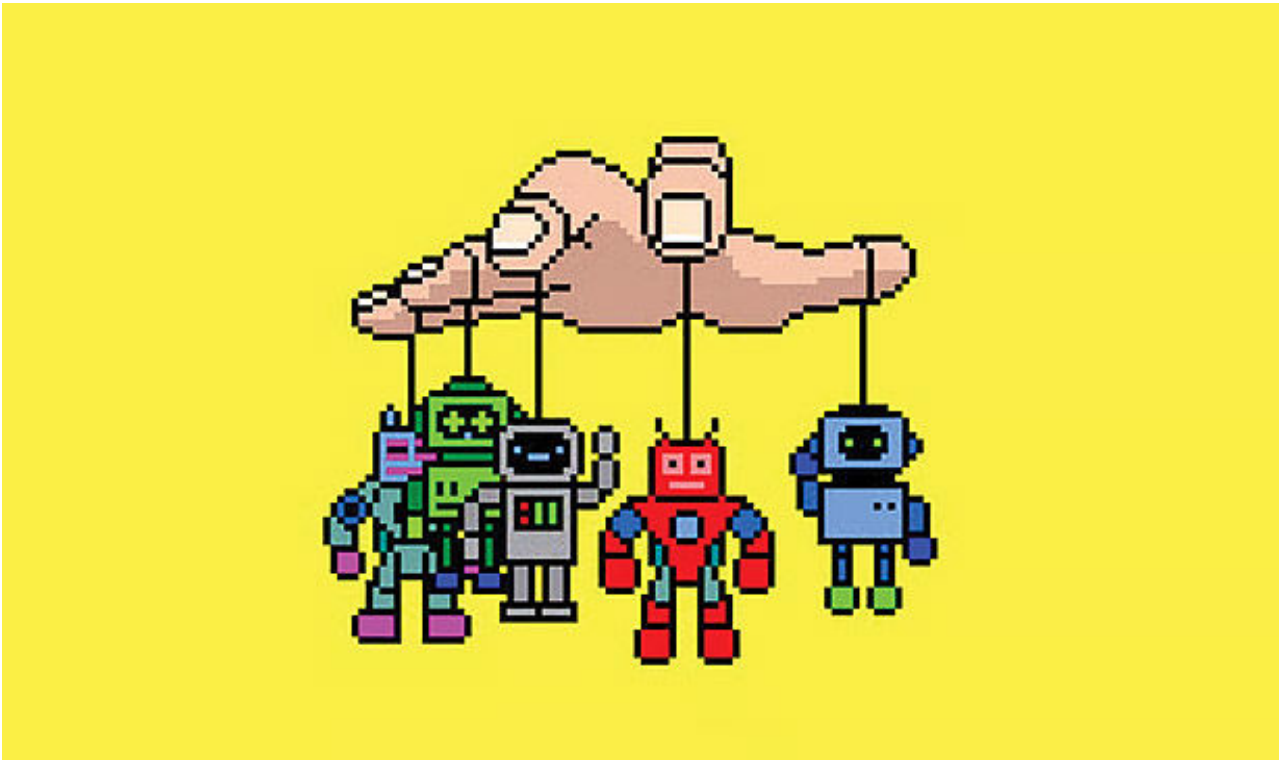
■

♥ **الاسکا؛ نقطه عطف در تاریخ پساجنگ سرد**

دیدار رئیس‌جمهور ایالات متحده دونالد ترامپ و رئیس‌جمهور روسیه ولادیمیر پوتین در الاسکا به‌عنوان هفتمین گفت‌وگوی حضوری دو رهبر، آزمونی تعیین‌کننده برای آینده سیاست خارجی آمریکا و سرانوشخت جنگ اکران تلقی می‌شود. این نشست در شرایطی برگزار شد که جنگ فرسایشی روسیه علیه اوکراین همچنان جریان دارد، ارتش روسیه با تلفات انسانی گسترده روبه‌روست و فشارهای اقتصادی و سیاسی در کرملین و متحدانش به سطحی کم‌سابقه رسیده است.بر اساس سرمقاله اکونومیست، ترامپ در دور دوم ریاست‌جمهوری‌اش، برخلاف رویکرد سنتی دیپلماسی و فشار، گفت‌وگو با رهبران جهان را نه در چارچوب نظریه‌ها و شبکه‌های پیچیده دیپلماتیک، بلکه بر پایه روابط شخصی، غریزه و مهارت‌های معامله‌گری خود پیش می‌برد.او پیش از نشست الاسکا بارها گفته بود که می‌خواهد «از نزدیک» پوتین را محک بزند و با او به توافقی برسد که به پایان جنگ منجر شود. با این حال، ناظران معتقدند رویکرد غیرقابل‌پیش‌بینی ترامپ می‌تواند هم فرصت ایجاد کند و هم خطر تشدید بی‌ثباتی جهانی را به همراه داشته باشد.

حلیان ترامپ در آغاز دور دوم ریاست‌جمهوری او استدلال می‌کردند که رئیس‌جمهور جدید می‌تواند بدون تکیه بر دستگاه سنتی سیاست خارجی و دیپلمات‌های حرفه‌ای، از قدرت اقتصادی آمریکا به‌عنوان اهرم فشار استفاده کند. از نگاه آنان، تهدید به بستن دسترسی کشورها به بازار آمریکا می‌تواند مبدءی قدرتمند برای تغییر رفتار وادار کند، چه در پایان‌دادن به جنگ‌ها و چه در بازنویسی توافقات تجاری به نفع واشنگتن. اما تجربه مابهایی اخیر نشان داده که این رویکرد، به‌رمغ دستوردهای مقطعی، با هزینه‌های داخلی

بازارهای مالی و روابط بین‌المللی می‌تواند

آغاز عصر یونیکورن انفرادی

❧ **عرشیا حسن پور** – سارا گویلیام نه مهندس نرم‌افزار است و نه – به اعتراف خودش – کسی که «با هوش مصنوعی صحبت می‌کند». اما پس از فوت پدرش که اخیر اتفاق افتاد.

جرعه ایده‌ای برای ایجاد یک استارت‌آپ هوش مصنوعی مولد به دهنش رسید که به افرادی مانند او کمک می‌کرد تا غم و اندوه خود را مدیریت کنند و امور عزیزان از دست رفته خود را سر و سامان دهند. می‌توان آن را برنامه‌ریزی مراسم برای تشییع جنازه نامید.

به نوشته مجله اکونومیست، شرکت او، Solace، هنوز بیشتر یک استارت‌آپ در مراحل اولیه است تا یک کسب و کار جافاده، اما به جز خودش، تقریباً هیچ انسانی به او در ساختن آن کمک نمی‌کند. او به یک مرکز رشد مبتنی بر هوش مصنوعی به نام Audos پیوسته است که ایده او را امیدوارکننده می‌داند.

ربات‌های آن به او کمک کردند تا در فضای آنلاین و اینستاگرام فعالیت کند. اگر ایده‌اش به نتیجه برسد، مرکز رشد نه تنها سرمایه را فراهم می‌کند، بلکه نمایندگان هوش مصنوعی آن، گویلیام را در توسعه محصول، فروش، بازاریابی و کارهای اداری، در ازای دریافت حق امتیاز، پشتیبانی خواهند کرد. او به کارمند نیاز ندارد. در واقع، هوش مصنوعی به او در تأسیس شرکت کمک کرد. او می‌گوید: «نمی‌توانم به شما بگویم که چقدر توانمندساز بود.» طبق رسم همیشگی‌اش، سلیکون‌ولی از قبل یک واژه جدید ابداع کرده که بنیانگذاران مجردی مانند گویلیام را توصیف می‌کند: آنها «کارآفرینان انفرادی» هستند. در محافل فناوری، شرط‌بندی‌هایی بر سر این است که کدام یک از آنها احتمالاً اولین یونیکورن تک‌نفره – یک شرکت ثبت نشده به ارزش بیش از یک میلیارد دلار – را ایجاد خواهد کرد.

برخی امیدوارند که هوش مصنوعی مولد، راه‌اندازی یک کسب‌وکار

را آنقدر ارزان و بدون دردسر کند که هر کسی بتواند کارآفرین شود، همان‌طور که هر کسی می‌تواند یک یوتیوبر شود – نفسی تازه در چشم‌انداز کسب‌وکار متمرکز آمریکا دمیده شده است. با این حال، اینکه آیا افرادی مانند گویلیام قادر به فرار از جنگال خفه‌کننده غول‌های فناوری خواهند بود، موضوع دیگری است.

انقلاب‌های تکنولوژیک عادت دارند نحوه‌ی انجام کسب‌وکار شرکت‌ها را متحول کنند. افزایش اهمیت ماشین‌آلات همراه با گسترش شبکه‌های حمل‌ونقل در اواخر قرن نوزدهم منجر به ظهور شرکت‌های غول‌پیکر شد. رونالد کوز، اقتصاددان بریتانیایی، در مقاله خود در سال ۱۹۳۷ با عنوان «ماهیت بنگاه» استدلال کرد که وجود آنها گواهی بر کارایی ادغام و مدیریت کار در محدوده یک کسب‌وکار است، نه برون‌سپاری فعالیت‌ها به بازار. با این حال، به لطف ارتباطات دیجیتال، این وضعیت شروع به تغییر کرد. شرکت‌ها نه تنها می‌توانستند راحت‌تر تولید و کارهای اداری را به کشورهای کم‌هزینه برون‌سپاری کنند، بلکه می‌توانستند برای بازاریابی به پلتفرم‌های اینترنتی مانند گوگل و برای محاسبات به خدمات وب آمازون تکیه کنند. ظهور هوش مصنوعی می‌تواند این روند را به خوبی تسریع کند، زیرا عوامل نیمه‌خودمختاری که توسط سلیکون‌ولی ارائه می‌شوند، شرکت‌ها را قادر می‌سازند تا همان میزان کار را با کارمندان کمتری انجام دهند. هنریک وردلین، یکی از بنیانگذاران آدوس، می‌گوید که ظهور رایش ابری به او کمک کرد تا در طول ۲۰ سال گذشته چندین کسب و کار جدید را با چیزی بیش از کشیدن یک کارت اعتباری برای شروع، راه‌اندازی کند.

قیمت طلا روز گذشته با رشد ۰.۱ درصدی به کانال ۳۳۴۰ دلار در هر اونس رسید، اما در مجموع هفته با افت ۱.۵ درصدی به پایان رسید. این کاهش هفتگی عمدتاً به دلیل انتشار داده‌های تورم بالاتر از انتظار آمریکا بود که امیدها برای یک کاهش بزرگ نرخ بهره توسط فدرال‌رزرو در ماه سپتامبر را کم‌رنگ کرد.

به دنبال انتشار داده‌های اقتصادی تازه در هفته گذشته، شامل رشد سریع شاخص قیمت تولیدکننده (بالا‌ترین در سه سال گذشته) و کاهش تعداد متقاضیان جدید بیمه بیکاری، بازارها زمان‌بندی کاهش نرخ بهره را از سپتامبر به اکتبر تغییر دهند. به گفته تحلیلگران، اصلاح‌های قیمتی طلا در سال‌های اخیر کوچک‌تر شده که این امر نشان‌دهنده ورود خریدارانی است که در گذشته فرصت خرید نداشته‌اند و اکنون از هر افت قیمت برای ورود استفاده می‌کنند.

رایان مک‌کینتایر، مدیرعامل شرکت اسپرات، گفت یکی از محرک‌های اصلی و بلندمدت رشد قیمت طلا، خرید سنگین بانک‌های مرکزی از زمان جنگ اوکراین بوده که همچنان به عنوان یک عامل حمایتی کلیدی عمل می‌کند و کف قیمتی را بالا نگه می‌دارد. او عامل تازه‌تر را افزایش سرمایه‌گذاری آمریکای شمالی و اروپایی در صندوق‌های ETF طلا دانست. این جریان، که پس از سال‌ها کاهش، از نیمه ۲۰۲۴ روندی مثبت را از سر گرفته، باعث شده موجودی این صندوق‌ها امسال حدود ۱۱ درصد افزایش یابد، هرچند هنوز ۱۷ درصد پایین‌تر از اوج خود در سال ۲۰۲۰ است.

گردش مالی پنج هزار میلیاردی وی‌پی‌ان؟

اینترنت ثابت و سیار به دلیل مهاجرت کاربران به پلتفرم‌های خارجی و کاهش مصرف ترافیک داخلی متضرر می‌شوند. در مقابل تنها ذینفع این سیاست واسطه‌های فروش وی‌پی‌ان و ذی‌نفعان غیرشفاف این بازار خاکستری هستند.»

پیام‌های زبان‌باز بازار چند همتی

کارشناسان معتقدند اگرچه سیاست‌های دولت و سود ناشی از این بازار برای صاحبان سود در این زمینه عملاً رفع فیلترینگ را با موانع متعددی روبه‌رو کرده است، اما ادامه استفاده از این فیلترشکن‌ها پیامدهایی دارد که عمده آن برای کاربران خواهد بود و اکنون می‌توان نتیجه این انکار یا بی‌توجهی به هشدارهای کارشناسان را می‌توان در گزارش پنجم وضعیت کیفیت اینترنت کشور مشاهده کرد.

در واقع این گزارش تجربه استفاده اینترنت در ایران را مانند کشورهای کمتر توسعه‌یافته‌ی دنیا توصیف کرده است؛ اتفاقی که آنها سعی می‌کنند با استفاده از فیلترشکن و استارلینک مقابل آن بایستند، اما در این شرایط بازار سواستفاده یا در مواردی کلاهبرداری هم رونق گرفته است. کارشناسان بخشی از عدم مقابله یا عزم جدی با مافیای فیلترشکن‌ها را گردش مالی چشم‌گیر آن می‌دانند. در بخشی از گزارش پنجم کیفیت اینترنت ایران هم به نتایج همکاری کمیسیون اینترنت انجمن تجارت الکترونیک با مرکز افکارسنجی «پسیا» درباره آخرین وضعیت استفاده از فیلترشکن اشاره شده است. طبق این داده‌ها که مربوط به خردادماه ۱۴۰۴ است در حال حاضر ۸۶ درصد کاربران اینترنت از فیلترشکنن استفاده می‌کنند و این در حالی است که بیش از ۶۲ درصد از کاربران تا پیش از سال ۱۴۰۱ و فیلترینگ گسترده پلتفرم‌های

او هوش مصنوعی را موج بعدی «دموکراتیزه شدن» توصیف می‌کند: «نیازی به کدنویسی ندارید، نیازی به استفاده از فتوشاپ ندارید، زیرا می‌توانید از هوش مصنوعی برای این کار کمک بگیرید.» او امیدوار است که این امر باعث ایجاد سبلی از استارت‌آپ‌ها شود که توسط افرادی مانند گویلیام بدون هیچ پیشینه‌ای در فناوری اما با شناسایی مشکلات واقعی برای ارائه راه‌حل، ساخته شده‌اند. کریم لاخانی از دانشکده بازرگانی هاروارد، یکی دیگر از پیشگامان این حوزه است. این دانشکده اکنون یک دوره رهبری برای مدیران ارائه می‌دهد که در آن از هوش مصنوعی مولد برای ساخت یک شرکت تنقلات در ۹۰ دقیقه استفاده می‌کنند و از این فناوری برای انجام تحقیقات مشتری، تولید دستور پخت، یافتن تامین‌کنندگان و طراحی بسته‌بندی استفاده می‌کنند.

لاخانی و همکارانش در مقاله‌ای که اخیراً منتشر کرده‌اند، یک آزمایش میدانی ارائه داده‌اند که در آن از ۷۷۶ متخصص در شرکت کالاهای مصرفی «پروکتراند گمبل» خواسته شده بود تا به صورت انفرادی یا در تیم‌های دو نفره، با یا بدون استفاده از ابزارهای هوش مصنوعی مولد، به یک نیاز واقعی کسب‌وکار رسیدگی کنند.

این مطالعه نشان داد که هوش مصنوعی به طور قابل‌توجهی عملکرد را افزایش می‌دهد و به افراد دارای هوش مصنوعی کمک می‌کند تا عملکرد خود را با تیم‌های بدون هوش مصنوعی مطابقت دهند. هوش مصنوعی بیشتر از اینکه یک ابزار باشد، یک «هم‌تیمی» بود. با پایان دوران پول بدون زحمت، کارآفرینان مشتاق یافتن راه‌هایی برای پایین نگه داشتن هزینه‌ها هستند. پیتر واکر از شرکت کارتا که به استارت‌آپ‌ها در مدیریت مالکیت سهام کمک می‌کند، می‌گوید که بنیانگذاران قبلاً به تعداد کارمندان خود می‌بالیدند.

اما حالا این نشان افتخار است که بگوییم، «بهینید چقدر آدم‌های کمی برای من کار می‌کنند.» طبق داده‌های کارتا، مدت زمان معمول استخدام اولین کارمند توسط بنیانگذاران پس از ثبت استارت‌آپ‌شان، از کمتر از شش ماه در سال ۲۰۲۲ به بیش از نه ماه در سال ۲۰۲۴ افزایش یافته است (به نمودار مراجعه کنید). Base۴۴، یک استارت‌آپ کدنویسی هوش مصنوعی، اخیراً به Wix، یک پلتفرم توسعه وب، با قیمت ۸۰ میلیون دلار فروخته شد. این شرکت فقط هشت کارمند داشت. البته هنوز در مراحل اولیه است. اول از همه، عوامل هوش مصنوعی به هیچ وجه مصون از خطا نیستند. در ماه ژوئن، آزمایشگاه هوش مصنوعی انتروپیک (Anthropic)، نتایج آزمایشی را منتشر کرد که در آن مدل کلود سونت (Claude Sonnet) یک دستگاه فروش خودکار را در دفتر مرکزی شرکت به کار انداخت.

هدف این روبات جلوگیری از ورشکستگی بود. در شناسایی تامین‌کنندگان و تطبیق با درخواست‌های کاربران (از جمله جست‌وجوی یک کمبک تنگستن، «یک فلز با گالی زیاد» که یکی از کارمندان به‌شکل شیطنت‌آمیز درخواست کرده بود) خوب عمل می‌کرد. اما فرصت‌های سودآور را نادیده می‌گرفت، دچار توهم می‌شد، تخفیف‌های زیادی ارائه می‌داد و در نهایت در کسب درآمد شکست می‌خورد.

نیزوهای دیگری نیز ممکن است مانع افزایش کارآفرینی ناشی از هوش مصنوعی شوند. با وجود رشد اینترنت، رسانه‌های اجتماعی، نرم‌افزار به‌عنوان سرویس و محاسبات ابری در دهه‌های اخیر، شکل کلی کسب‌وکار در آمریکا تا زمان همه‌گیری ضعیف بود – که بخشی از آن به دلیل جمعیت مسن آمریکا است. این فشار جمعیتی تشدید خواهد شد.

با وجود تمام وعده‌های هوش مصنوعی مولد، این فناوری مشکلاتی را نیز برای کارآفرینان ایجاد می‌کند. انابل گاور از دانشگاه «سورری» خاطرنشان می‌کند که اگرچه این فناوری موانع ورود به کسب‌وکارهای جدید را کاهش می‌دهد، اما کمی‌برداری سریع از ایده‌ها را نیز آسان‌تر می‌کند. مگر اینکه بنیانگذار، تخصص منحصر به فردی در حوزه خود داشته باشد که این امر ممکن است حفظ مزیت رقابتی را دشوارتر کند.

علاوه بر این، ارائه ابزارهای هوش مصنوعی تحت سلطه غول‌های فناوری و آزمایشگاه‌هایی است که در آنها سرمایه‌گذاری می‌کنند، مانند اوپن ای‌ای با حمایت مایکروسافت و انتروپیک با حمایت آمازون و گوگل.

گاور با ظهور رایش ابری در دهه ۲۰۱۰ که این سه غول فناوری بر آن تسلط دارند، قیاسی انجام می‌دهد. اگرچه این زیرساخت‌ها زندگی را برای استارت‌آپ‌ها آسان‌تر کرده است، اما آنها را به سه‌گانه ابری وابسته کرده است که توانسته سهم خوبی از ارزش ایجاد شده توسط این شرکت‌ها را به خود اختصاص دهد. سال گذشته سود خالص این سه‌گانه معادل ۷ درصد از کل سود آمریکا بود که نسبت به ۲ درصد یک دهه قبل افزایش چشم‌گیری یافته است.

احتمال دیگر این است که غول‌های فناوری می‌توانند بهترین ایده‌های شرکت‌های کوچک‌تر را به دام ببندانند. در حال حاضر، گویلیام از شرکت سوسلیس خوش‌بین است. چیزی که او «مشکل پیشگامی» می‌نامد، می‌تواند «هایه تاسف» باشد، اما می‌تواند ایده‌ی او را نیز تایید کند. او می‌گوید: «شاید آنها پیش من بیایند و بگویند که ما سوسلیس را می‌خواهیم و بعد من بگویم، عالی، راضی شدی! درست مثل یک کارآفرین معمولی!

قیمت طلا روز گذشته با رشد ۰.۱ درصدی به کانال ۳۳۴۰ دلار در هر اونس رسید، اما در مجموع هفته با افت ۱.۵ درصدی به پایان رسید. این کاهش هفتگی عمدتاً به دلیل انتشار داده‌های تورم بالاتر از انتظار آمریکا بود که امیدها برای یک کاهش بزرگ نرخ بهره توسط فدرال‌رزرو در ماه سپتامبر را کم‌رنگ کرد.

به دنبال انتشار داده‌های اقتصادی تازه در هفته گذشته، شامل رشد سریع شاخص قیمت تولیدکننده (بالا‌ترین در سه سال گذشته) و کاهش تعداد متقاضیان جدید بیمه بیکاری، بازارها زمان‌بندی کاهش نرخ بهره را از سپتامبر به اکتبر تغییر دهند. به گفته تحلیلگران، اصلاح‌های قیمتی طلا در سال‌های اخیر کوچک‌تر شده که این امر نشان‌دهنده ورود خریدارانی است که در گذشته فرصت خرید نداشته‌اند و اکنون از هر افت قیمت برای ورود استفاده می‌کنند.

رایان مک‌کینتایر، مدیرعامل شرکت اسپرات، گفت یکی از محرک‌های اصلی و بلندمدت رشد قیمت طلا، خرید سنگین بانک‌های مرکزی از زمان جنگ اوکراین بوده که همچنان به عنوان یک عامل حمایتی کلیدی عمل می‌کند و کف قیمتی را بالا نگه می‌دارد. او عامل تازه‌تر را افزایش سرمایه‌گذاری آمریکای شمالی و اروپایی در صندوق‌های ETF طلا دانست. این جریان، که پس از سال‌ها کاهش، از نیمه ۲۰۲۴ روندی مثبت را از سر گرفته، باعث شده موجودی این صندوق‌ها امسال حدود ۱۱ درصد افزایش یابد، هرچند هنوز ۱۷ درصد پایین‌تر از اوج خود در سال ۲۰۲۰ است.

خارجی و محدودیت‌های شدید اینترنت از فیلترشکن و پروکسی استفاده نمی‌کردند. دهقان در خصوص پیامدهای استفاده مکرر از فیلترشکن‌ها به «دنیای اقتصاد» می‌گوید: «تداوم شرایط فعلی تنها موجب بزرگ شدن بازار غیررسمی و ضربه بیشتر به اقتصاد دیجیتال کسب و کارهای آنلاین و اپراتورها می‌شود. استفاده گسترده از فیلترشکن‌های ناشناس، رایگان و حتی پولی کاربران را در معرض سرقت اطلاعات، حملات فیشینگ و سواستفاده قرار می‌دهد. حتی گزارش‌هایی مبنی بر همکاری برخی وی‌پی‌ان‌ها با نهادهای خارجی مطرح شده که نگرانی‌های امنیتی را افزایش داده است.»

بنا بر بررسی‌های گزارش چهارم کیفیت اینترنت که زمستان سال ۱۴۰۳ انجمن تجارت الکترونیک تهران آن را منتشر کرد، یکی از مهم‌ترین دلایل افزایش حملات DDOS از مبدأ ایران، فیلترینگ گسترده و در نتیجه رشد استفاده مردم از فیلترشکن‌های رایگان و در نهایت افزایش الودگی شبکه است. در این بین شهروندان عادی نیز از گزند فیلترشکن‌ها در امان نیستند و تلفن همراه بسیاری از آنها تاکنون از طریق نصب فیلترشکن‌های رایگان به‌عنوان bot-net مورد استفاده مکرر‌ها قرار می‌گیرد.

حمیدرضا احمدی، نایب رئیس کمیسیون اینترنت انجمن تجارت الکترونیک پیش از این در این باره بیان کرده بود: «علاوه بر فیلترشکن‌های پولی فیلترشکن‌های رایگان هم می‌توانند آی‌پی‌های ما را آلوده کنند. همچنین اخیراً موضوعاتی از جمله مافیای فیلترشکن‌ها مطرح می‌شود و باید گفت براساس بررسی‌ها، مهم‌ترین و بهترین روش برای مقابله با آن رفع فیلترینگ است؛ چون بخشی از فیلترشکن منبع خارجی دارد و بخشی دیگر شامل فیلترشکن‌های پولی است و می‌تواند نشر اطلاعاتی از طریق آن را به همراه داشته باشد.»

بر اساس این گزارش دولت برای مقابله با استفاده از فیلترشکن و در عین حفظ فیلترینگ در کشور راه‌هایی جایگزین نیز امتحان کرده است که آنها نیز خالی از آسیب نبوده‌اند. توسعه ابزارهای جایگزین و تحت نظارت برای پلتفرم‌های خارجی پر کاربرد را می‌توان از این موارد دانست؛ از پوسته‌های مختلف تلگرام تا رابط‌های داخلی برای دسترسی محدود به پلتفرم‌هایی مانند پوینوب.

بنابراین باید یادآور شد که محدودیت‌های گسترده اینترنت در سال‌های اخیر نه‌تنها منجر به شکل‌گیری و رشد چشم‌گیر یک بازار موزی و زیرزمینی برای فروش فیلترشکن‌ها با گردش مالی نجومی شده، بلکه پیامدهای اقتصادی و امنیتی نامطلوبی نیز به دنبال داشته است. این وضعیت حالا به نظر می‌رسد حتی برخی شرکت‌های بزرگ غیرخصوصی را نیز درگیر فروش وی‌پی‌ان کرده نشان‌دهنده ابعاد وسیع و ریشه‌دار این چالش است.

واکنش گمرک به بلاتکلیفی‌های تعرفه‌ای خودرو

پس از مدت‌ها چالش حول تعرفه واردات خودرو و بلاتکلیفی عجیبی که در پی این چالش‌ها بر فضای بازار خودروهای وارداتی حاکم شده، حالا رئیس کل گمرک ایران اعلام یک حکم دائمی، گمرک ایران بر اساس دستور موقت دیوان عدالت اداری خودروهای وارداتی را ترخیص خواهد کرد.

فروند عسگری در گفت‌وگو با ایسنا، در این رابطه گفته است: «مجمع تشخیص مصلحت نظام تعرفه ۱۰۰ درصد برای کالاها وضع کرد و دولت هم مصوبه دیگری داد که در حال حاضر تعرفه‌ها بین ۵۰ تا ۱۹۰ درصد است اما منتظر هستیم ببینیم چه تصمیمی اتخاذ می‌شود تا طبق آن عمل کنیم. تا قبل از آن باید بر اساس دستور موقت دیوان عمل کنیم، اگر دستور دائم ارائه شود باید بر مبنای جدول، تعرفه واردات گمرک را محاسبه کنیم.»

در واقع این دولت بود که از ابتدا در لایحه بودجه سال جاری، تعرفه واردات خودرو را ۱۰۰ درصد اعلام کرد، سپس مجلس این میزان را به ۶۰ درصد کاهش داد و در نهایت شورای نگارش مجمع تشخیص مصلحت نظام مطابق با نظر دولت تعرفه واردات خودرو را ۱۰۰ درصد اعلام کرد. اما دولت خود این میزان تعرفه را پیشنهاد داده بود، در آیین‌نامه اجرایی واردات خودرو که ۲۵ خردادماه در بخوجه جنگ تحمیلی ۱۲ روزه ابلاغ کرد، تعرفه را بین ۲۰ تا ۱۹۰ درصد قرار داد.

۱۱ مردادماه دیوان عدالت اداری به موضوع ورود کرده و با صدور دستور موقت، اجرای آیین‌نامه را متوقف و تأکید کرد که تعرفه واردات خودرو باید بر اساس حکم قانون بودجه اعمال شود تا تصمیم نهایی اتخاذ شود. این دستور موقت، مجدد موجب بلاتکلیفی در بازار خودرو و واردات شد. به طوری که بسیاری از واردکنندگان نتوانستند ثبت‌سفارش‌های جدیدی انجام دهند و خودروهای وارداتی مشمول تعرفه‌های قبلی به افزایش هزینه‌های ناگهانی مواجه شدند.

سشنیه هفته گذشته، سید محمد اتابک وزیر صمت در نامه‌ای به مجید انصاری رئیس‌جمهور، درخواست کرد خودروهایی که از استفاده از سیرده‌های ارزی خارجی با ارز سال ۱۴۰۳ وارد شده‌اند، مطابق تعرفه مصوب سال ۱۴۰۴ ترخیص شوند. در این نامه آمده است: «براساس دستور صریح ریاست جمهوری، وزارت صمت پس از انجام بررسی‌های گمرک‌شناسی، جدول تعرفه‌ای جدیدی را جهت جلوگیری از افزایش چند برابری قیمت خودروهای وارداتی اعلام کرده است. با این حال، بررسی‌ها نشان می‌دهد که رویه فعلی گمرک جمهوری اسلامی ایران در اخذ عوارض، بر اساس مقررات صادرات و واردات سال ۱۴۰۳ انجام می‌شود که مغایر با مصوبه جدید بوده و باعث افزایش قیمت خودروهای وارداتی می‌شود.»

● دلار ۹۳،۴۰۰ ● یورو ۱۰۸،۸۲۰ ● پوند ۱۲۵،۴۸۰ ● درهم ۲۵،۵۵۰ ● لیر ۲۰،۳۰۰ ● سکه ۸۵،۴۵۰،۰۰۰ ● سکه بهار آزادی ۷۶،۶۱۰،۰۰۰ ● نیم سکه ۴۵،۲۰۰،۰۰۰ ● ربع سکه ۲۶،۷۴۰،۰۰۰ ● سکه گرمی ۱۴،۸۰۰،۰۰۰ ● طلای ۱۸ عیار ۷،۵۹۰،۰۰۰ ● طلای ۲۴ عیار ۱۰،۱۰۰،۰۰۰ ●

دوشنبه ۵ آبان ماه ۱۴۰۴شماره ۷۸۸

www.marzeghtesad.ir

صاحب امتیاز: موسسه مطبوعاتی دانش پیام بامداد نوین

مدیر مسئول: ابوالفضل حمیدی

چاپ: جام جم

آدرس: تهران، بلوار مرزداران، خیابان البرز ، البرزیکم، پلاک ۶

تلفن: ۰۲۱-۴۹۱۰۵۰۰۰

گستره توزیع : سراسری

شرکت توزیع : نشر گستر

شهر داری در نگهداشت تهران موفق بود

مر تفضی اکبری -عمر عملکرد شهردار تهران در آستانه چهار سالگی قرار دارد؛ علیرضا زاکانی در هفدهم مرداد ۱۴۰۰ از سوی شورای شهر انتخاب و کار خود را از یازدهم شهریور ماه آغاز کرد.

عمر عملکرد شهردار تهران در آستانه چهار سالگی قرار دارد؛ علیرضا زاکانی در هفدهم مرداد ۱۴۰۰ از سوی شورای شهر انتخاب و کار خود را از یازدهم شهریور ماه آغاز کرد. درحالی که عملکرد شهردار تهران با نقدهای متعددی از سوی بخشی از شهروندان و تعدادی از اعضای شورای شهر مواجه است؛ اما زاکانی طرفداران پروپاقرصی نیز دارد که معتقدند دستوردهای این دوره مدیریت شهری در حوزه‌های مختلف نسبت به شهرداران پیشین به مراتب بهتر بوده و بنابراین می‌توان از زاکانی به‌عنوان بهترین شهردار تهران یاد کرد.

قبولی با نمره کامل

سید محمد آقامیری عضو شورای اسلامی شهر تهران در گفت‌وگو با «دنیای اقتصاد» در خصوص نمره به عملکرد شهردار تهران در آستانه پایان دوره ۵ ساله مدیریتی او گفت: نمره‌دهی به شهرداری باید بر مبنای بررسی عملکرد این دوره مدیریت شهری و مقایسه با دوره‌های قبل انجام شود؛ مقایسه دوره ۴ سال اخیر مدیریت شهری با دوره پیشین مدیریت شهری به وضوح بیانگر موفقیت علیرضا زاکانی در مدیریت شهر تهران است. در این دوره چند برابر دوره پیشین مدیریت شهری کار در پایتخت انجام شد، به نحوی که باید به شهردار تهران نمره کامل را داد. حتی اگر این دوره مدیریت شهری با دوره‌های خوب پیشین مدیریت شهری تهران، نظیر ۳ دوره منتهی به سال ۹۶ نیز مقایسه شود، باز هم می‌توان گفت که این دوره مدیریت شهری هم‌تراز و در برخی موارد حتی بهتر از مدیران جهادی گذشته از پس اداره امور شهر برآمده است.

موفقیت در توسعه فضای سبز و تمیزی شهر

رئیس کمیته عمران و زیرساخت در پاسخ به موفقیت یا عدم موفقیت شهردار تهران در انجام وظیفه «نگهداشت شهر» شامل رسیدگی به فضای سبز، تمیزی معابر و... گفت: توسعه و بهبود نگهداشت فضای سبز تهران یکی از موفقیت‌های این دوره مدیریت شهری بود؛ در دوره مدیریت آقای زاکانی، تعداد زیادی بوستان جدید در شهر تهران احداث شد. روند پیشبرد کمربند سبز شهر با سرعت خوب و به مراتب بیشتری از سال‌های قبل پیش رفت، به نحوی که شهرداری در این زمینه از برنامه و اهداف تعیین شده نیز بهتر پیش رفته است.

مساله تامین آب برای نگهداشت فضای سبز شهر تهران از موضوعات مهم مطرح شده در سال‌های اخیر است. طی این دوره، شهرداری تهران با هدف حفظ پایدار منابع

راز سقف‌شکنی اتریوم

بیت‌کوین و اتریوم در روزهای اخیر با نوسانات قیمتی چشم‌گیری همراه بوده‌اند و سرمایه‌گذاران چشم به ثبت رکوردهای تازه این دو رمزارز محبوب بازار کریپتو دوخته‌اند. تجربه نشان می‌دهد بازار رمزارزها به تحولات سیاسی و اقتصادی واکنشی سریع و قابل‌توجه دارد و حتی اخبار کوتاه‌مدت می‌تواند محرک تغییرات قابل ملاحظه قیمت‌ها باشد. روز گذشته، بیت‌کوین با رشدی ۴ درصدی از مرز ۱۲۰ هزار دلار گذشت و بار دیگر جایگاه خود را به‌عنوان پشروترین دارایی دیجیتال تثبیت کرد. هم‌زمان، اتریوم به عنوان دومین رمزارز بزرگ بازار با رشد ۴۰٫۱ درصدی نسبت به روزهای پیشین، از سطح ۴۳۰۰ دلار عبور کرد و به بالاترین قیمت سه سال اخیر خود رسید. اما این روند ادامه‌دار نبود و پس از ساعاتی از روزه، هر دو دارایی با کاهش قیمت مواجه شدند. اکنون این پرسش مطرح است که چه عواملی زمینه‌ساز این رشد شده و آیا این روند صعودی در روزهای آینده نیز ادامه خواهد یافت یا به مسیر نزولی ادامه می‌دهند؟

در تاریخ ۷ اوت ۲۰۲۵، رئیس‌جمهور پیشین ایالات متحده، دونالد ترامپ، دستور اجرایی را امضا کرد که به حساب‌های بازنشستگی (۴۰۱(k اجازه می‌دهد در دارایی‌های دیجیتال مانند رمزارزها سرمایه‌گذاری کنند. این اقدام به‌منظور گسترش گزینه‌های سرمایه‌گذاری و تنوع سبید دارایی‌های بازنشستگان انجام شده است. طبق این دستور، وزارت کار ایالات متحده موظف است دستورالعمل‌هایی را برای گنجاندن دارایی‌های دیجیتال در حساب‌های بازنشستگی تدوین کند. این تغییرات می‌تواند دسترسی به بازار رمزارزها را برای میلیون‌ها آمریکایی فراهم کند.

اینفوگرافیک

طبق جدیدترین

آمار سازمان جهانی

بهداشت، ایران

بالاترین مصرف

آنتی‌بیوتیک را در

دنیا دارد که بر اساس

تحقیقات انجام

شده در سال جاری،

نیمی از مصرف

آنتی‌بیوتیک در

کشورمان بدون

مبنای علمی و

پزشکی انجام

می‌شود. یکی از

خطرناک‌ترین

عوارض مصرف زیاد

آنتی‌بیوتیک‌ها،

مسومیت و

مقاومت بدن به

داروها است.

کاهش فروش با تبلیغ «ژن خوب»

سنجیده انجام شده باشد؛ موضوعی که درباره یکی از برندهای شلوار آن‌طور که باید مورد توجه قرار نگرفت و این کار برای آن برند گران تمام شدد. البته نقش چهره‌های نه‌چندان استفاده از شخصیت‌های معروف هنری و ورزشی برای تبلیغات کالاهای تجاری از جمله پوشاک شیوه‌ای متداول در دنیا می‌است، به ویژه اگر با شعارهای تبلیغاتی مناسب و

سیدنی سوئیتی، بازیگر جوان آمریکایی، برای برند «هریکن ایگل» که با حمایت رئیس‌جمهور دونالد ترامپ و معاوش جی‌دی ونس، چهره‌های شاخص جمهوری‌خواه همراه بود، موجب شد طبق آمار، مشتریان حضوری فروشگاه‌های این برند نزدیک به ۱۰ درصد کاهش یابد.

مساله تامین آب برای نگهداشت فضای سبز شهر تهران از موضوعات مهم مطرح شده در سال‌های اخیر است. طی این دوره، شهرداری تهران با هدف حفظ پایدار منابع آب کشور درصدد

تامین ۳۲۰۰ اتوبوس برای تهران

رئیس کمیته عمران شورای شهر تهران در خصوص تغییر وضعیت ترافیک و آلودگی هوای شهر که دوغدغه اصلی شهروندان تهرانی است در دوره ۴ ساله مدیریت زاکانی گفت: یکی از سیاست‌های اصلی شورای ششم و این دوره مدیریت شهری، گسترش حمل‌ونقل عمومی بود؛ چرا که معتقد بودیم با افزایش سهم حمل‌ونقل عمومی در جابه‌جایی‌های روزانه شهروندان تهرانی می‌توان ۲ چالش اصلی ترافیک و آلودگی هوای تهران را مرتفع کرد. در حال حاضر ۷۰ درصد جابه‌جایی‌ها در سطح شهر تهران از طریق وسایل حمل‌ونقل شخصی و ۳۰ درصد با حمل‌ونقل عمومی انجام می‌شود. این نسبت باید برعکس شود، اما تا زمانی که این نسبت وجود دارد، بحث آلودگی هوا و ترافیک به شکل فعلی وجود دارد.

طی ۳ سال اخیر، شهرداری و شورای ششم، بیش از ۴۰ درصد بودجه شهرداری تهران را به بخش حمل‌ونقل و ماموریت‌های مرتبط با آن اختصاص داد. ماموریت حمل‌ونقل یعنی ساخت خیابان و بزرگراه که بستری برای حمل‌ونقل است. همچنین در این دوره بر ارتقا کمی و کیفی وسایل حمل‌ونقل عمومی نیز تاکید شد که شامل افزایش تعداد اتوبوس، واگن‌های قطار و طول خطوط ریلی مترویی بود.

این دوره مدیریت شهری در ابتدای کار هزار و ۸۸۰ دستگاه اتوبوس را از شهرداری قبلی تحویل گرفت که البته تعداد زیادی از این اتوبوس‌ها نیز خراب بود و در واقع تهران تنها ۸۰۰ اتوبوس فعال داشت؛ امروز تعداد اتوبوس‌های فعال شهر تهران به ۲ هزار و ۲۰۰ دستگاه رسیده و مطابق برنامه‌ریزی و خریدهای انجام شده تعداد اتوبوس‌های تهران به بیش از ۶ هزار دستگاه خواهد رسید. در عین حال شهرداری تهران برای امسال برنامه واردات ۴۰۰ دستگاه اتوبوس BRT را نیز در دستور کار دارد. در صورتی که وعده تامین ۶ هزار اتوبوس برای تهران محقق شود، رکورد بیشترین تعداد اتوبوس فعال در سطح شهر تهران در طول تاریخ بدلیه شکسته می‌شود. در سال ۱۳۸۹ تعداد اتوبوس‌های فعال تهران به رکورد ۴۹۰۰ واحد رسید که بیش از ۳ هزار مورد آن توسط دولت تامین شده بود، اما در این دوره مدیریت شهری، اتوبوس‌های خریداری شده برای تهران بدون کمک دولت و از سوی شهرداری تامین شده است.

در بحث توسعه مترو نیز قراردادی برای خرید ۶۳۰ دستگاه واگن در سال ۱۳۹۶ منعقد شده بود، در دوره قبلی مدیریت شهری این قرارداد رها شده بود، اما در این دوره مجدد قرارداد مورد پیگیری قرار گرفت و در شرایط کنونی به نتیجه نیز رسیده است به نحوی که امیدواریم در دی ماه امسال اولین رام قطار تحویل داده شود و طی بازه ۲ تا ۲۵ ساله نیز هزار و ۷۰ واگن تحویل شهرداری تهران شود. با اجرایی شدن این خبرها و توسعه حمل‌ونقل عمومی می‌توان محدودیت ترافیکی برای مردم وضع کرد و انتظار داشت که از میزان آلودگی هوا کاسته شود. در واقع توسعه حمل‌ونقل عمومی پیش‌نیاز کاهش استفاده از وسیله نقلیه شخصی است.

در حال حاضر مترو تهران روزانه ۲ تا ۲۵ میلیون نفر را جا به جا می‌کند، پس از رسیدن واگن‌های جدید ظرفیت به ۲ برابر می‌رسد و بیش از ۴ میلیون نفر در روز جا به جا می‌شوند و می‌توان انتظار داشت که نسبت به ۷۰ به ۲۰ در وسایل حمل‌ونقل شخصی به عمومی برعکس شود.

در عین حال باید تاکید کرد که در این دوره مدیریت شهری، نگاه توسعه‌محور به بخش حمل‌ونقل عمومی وجود داشت، با این وجود برای تکمیل ناوگان حمل‌ونقل اتوبوس به ۱۰ هزار دستگاه اتوبوس جدید نیاز است تا در تمامی محلات تهران دسترسی سریع به اتوبوس میسر شود. در صورت تامین این تعداد اتوبوس و تکمیل خطوط مترو، امکان تغییر الگوی جابه‌جایی در شهر تهران از خودرو شخصی به وسایل حمل‌ونقل عمومی وجود دارد. حجت‌الاسلام آقامیری در پاسخ به این سوال که چرا مدیران شهری، به دنبال توسعه شهری انسان محور نیست گفت: خودرو محور یا انسان محور بودن به لحاظ نظری موضوعات جالبی برای بحث هستند، اما هرگونه ساخت بزرگراهی به مفهوم مخالفت با انسان محوری نیست. در این دوره مدیریت شهری کار ساخت ۲ بزرگراه در شهر تهران کلید خورد؛ بزرگراه شهید شوشتری که ۱۵ سال از طرح آن می‌گذشت و این دوره مدیریت شهری اجرای آن را آغاز کرد و در آینده نزدیک نیز با تکمیل ۹ کیلومتر از آن، فاز اول این بزرگراه به بهره‌برداری می‌رسد. دومین پروژه نیز بزرگراه شهید بروجردی بود که به‌رغم گذشت ۲۰ سال از تصویب، اما کار ساخت آن اجرایی نشده بود. طی این دوره مدیریت شهری فاز اول این پروژه افتتاح شد و در آینده نزدیک نیز فاز دوم آن به بهره‌برداری می‌رسد. با به بهره‌برداری رسیدن این ۲ پروژه از بار ترافیکی شهر تهران کاسته می‌شود و با ایجاد مسیری برای ترده ماشین‌های سنگین و تریلی از ترافیک معابر درون‌شهری کاسته می‌شود که این موضوع به سود شهروندان خواهد بود. در ضمن باید تاکید کرد که این بزرگراه‌ها در طرح تفصیلی تهران وجود داشته است. همچنین بخشی از معابر شهری به دلیل چالش‌هایی نظیر وجود معارض نیمه‌کاره رها شده بود که در این دوره مدیریت شهری تلاش شد تا این موارد با رفع معارض تکمیل شود.

کاهش تخلفات در کمیسیون ماده ۵

این عضو شورای شهر در خصوص «تنظیم جریان ساخت‌وساز و مجوزهای ساختمانی» در سطح شهر تهران و همچنین «کنترل نبض تغییر کاربری» گفت: در حال حاضر تنها کمیسیون ماده ۵ اختیار صدور مجوز ساخت‌وساز و تغییر کاربری متفاوت از طرح تفصیلی را دارد. شهرداری نیز از این پتانسیل برای افزایش تولید مسکن در سطح شهر تهران بهره گرفته است. به‌عنوان نمونه شهرداری تهران زمین‌های مربوط به ادارات و سازمان‌ها در کشور را شناسایی کرده و از طریق فراخوان، خواهان ساخت مسکن در این زمین‌ها شده است. همچنین اگر سازمانی امکان ساخت‌وساز در این زمین‌ها را نداشته باشد، شهرداری امکان ساخت‌وساز را از طریق مشارکت فراهم می‌کند. البته صدور مجوز ساخت‌وساز در شهر تهران بر مبنای نظر کمیسیون ماده ۵ نیز بر اساس ملاحظات طرح جامع و تفصیلی و با در نظر گرفتن جمعیت منطقه و سرنانه‌های موردنیاز خواهد بود. در شرایط کنونی هر گونه تخلف در زمینه تغییر کاربری و تراکم‌فروشی در شهر تهران به کف رسیده است.

راز سقف‌شکنی اتریوم

بیت‌کوین و اتریوم در روزهای اخیر با نوسانات قیمتی چشم‌گیری همراه بوده‌اند و سرمایه‌گذاران چشم به ثبت رکوردهای تازه این دو رمزارز محبوب بازار کریپتو دوخته‌اند. تجربه نشان می‌دهد بازار رمزارزها به تحولات سیاسی و اقتصادی واکنشی سریع و قابل‌توجه دارد و حتی اخبار کوتاه‌مدت می‌تواند محرک تغییرات قابل ملاحظه قیمت‌ها باشد. روز گذشته، بیت‌کوین با رشدی ۴ درصدی از مرز ۱۲۰ هزار دلار گذشت و بار دیگر جایگاه خود را به‌عنوان پشروترین دارایی دیجیتال تثبیت کرد. هم‌زمان، اتریوم به عنوان دومین رمزارز بزرگ بازار با رشد ۴۰٫۱ درصدی نسبت به روزهای پیشین، از سطح ۴۳۰۰ دلار عبور کرد و به بالاترین قیمت سه سال اخیر خود رسید. اما این روند ادامه‌دار نبود و پس از ساعاتی از روزه، هر دو دارایی با کاهش قیمت مواجه شدند. اکنون این پرسش مطرح است که چه عواملی زمینه‌ساز این رشد شده و آیا این روند صعودی در روزهای آینده نیز ادامه خواهد یافت یا به مسیر نزولی ادامه می‌دهند؟

در تاریخ ۷ اوت ۲۰۲۵، رئیس‌جمهور پیشین ایالات متحده، دونالد ترامپ، دستور اجرایی را امضا کرد که به حساب‌های بازنشستگی (۴۰۱(k اجازه می‌دهد در دارایی‌های دیجیتال مانند رمزارزها سرمایه‌گذاری کنند. این اقدام به‌منظور گسترش گزینه‌های سرمایه‌گذاری و تنوع سبید دارایی‌های بازنشستگان انجام شده است. طبق این دستور، وزارت کار ایالات متحده موظف است دستورالعمل‌هایی را برای گنجاندن دارایی‌های دیجیتال در حساب‌های بازنشستگی تدوین کند. این تغییرات می‌تواند دسترسی به بازار رمزارزها را برای میلیون‌ها آمریکایی فراهم کند.

عکس نوشت

کارتون

مرکوردشکنی بیت‌کوین

رورد رمزارزها به حساب‌های بازنشستگی، استقبال گسترده شرکت‌های بزرگ و سرمایه‌گذاران و همچنین سیاست‌ها و حمایت‌های دونالد ترامپ از بازار کریپتو را باید از دلایل این رشد دانست.

بیت‌کوین رمزارز محبوب جهانی، بار دیگر تحت تاثیر تحولات سیاسی و اقتصادی ایالات متحده دچار نوسانات قیمتی شد و روز پنج‌شنبه به اوج تاریخی خود رسیدند.

بیت‌کوین از ابتدای سال جاری تاکنون رشدی ۳۲ درصدی را تجربه کرده و برای نخستین بار توانست کانال ۱۲۴ هزار دلاری را پشت سر بگذارد. اتریوم نیز از این روند بی‌نصیب نماند و از ابتدای سال ۲۰۲۵ تاکنون افزایش ۵۱ درصدی را ثبت کرده و به بالای ۴۷۰۰ دلار رسید.

این روند نه تنها به دلیل استقبال گسترده شرکت‌های بزرگ و سرمایه‌گذاران نهادی است، بلکه سیاست‌ها و حمایت‌های دولت آمریکا نیز نقش مهمی در تقویت این موج داشته‌اند. درحالی‌که برخی کارشناسان نگران نوسانات بازار هستند، بسیاری دیگر بیت‌کوین را به عنوان یک شاخص جدید برای سنجش ریسک‌پذیری و جذابیت سرمایه‌گذاری در بازارهای مالی می‌بینند.

چرایی رکورد بیت‌کوین

بیت‌کوین و اتریوم بار دیگر در مسیر صعودی قرار گرفتند و بازار رمزارزها را تحت تاثیر خود قرار دادند. انتظارات برای سیاست پولی آسان‌تر و تحولات مثبت در مقررات مالی باعث شده سرمایه‌گذاران اعتماد بیشتری به این دارایی‌ها پیدا کنند.

تحلیلگران می‌گویند رشد بیت‌کوین و اتریوم نه تنها ناشی از خریدهای مداوم موسسات مالی است، بلکه اقدامات دولت برای تسهیل سرمایه‌گذاری در دارایی‌های دیجیتال نیز نقش مهمی داشته است. پیش‌بینی‌ها حاکی از آن است که این روند صعودی می‌تواند ادامه یابد و رشد قابل‌توجه‌تری در راه باشد.

با تغییرات مقرراتی اخیر، بازار رمزارزها حالا محیطی مثبت‌تر برای سرمایه‌گذاران پیدا کرده است. ورود رمزارزها به حساب‌های بازنشستگی، فرصت‌های تازه‌ای برای مدیران دارایی ایجاد کرده و نشان می‌دهد این بازار بیش از گذشته در مرکز توجه قرار دارد. با این حال، کارشناسان هشدار می‌دهند که نوسانات همچنان بالا است و سرمایه‌گذاران باید با دقت و احتیاط عمل کنند. به دنبال این تحولات، ارزش کل بازار رمزارزها به بیش از ۴،۱۸ تریلیون دلار افزایش یافته است، درحالی‌که چند ماه قبل این رقم حدود ۲،۵ تریلیون دلار بود. فرمان اجرایی جدید دولت آمریکا دسترسی به دارایی‌های دیجیتال را در حساب‌های بازنشستگی (K) ۴۰۱ آسان‌تر کرده و می‌تواند فرصت‌های تازه‌ای برای مدیران دارایی بزرگ فراهم کند. با این حال، کارشناسان هشدار می‌دهند که نوسانات این بازار همچنان بالاست و سرمایه‌گذاران باید جانب احتیاط را رعایت کنند. کارشناسان معتقدند ترکیبی از خریدهای

گسترده شرکت‌ها و حمایت‌های دولتی عامل اصلی این افزایش قیمت بوده است. «اندرو پیس»، مدیر سرمایه‌گذاری آسیا-پاسفیک در شرکت Russell Investments. بیت‌کوین را به «نسخه‌ای پیشرفته‌تر از شاخص نزدک» تشبیه کرده و تاکید می‌کند که این دارایی دیجیتال اکنون به یک معیار مهم برای سنجش ریسک‌پذیری در بازارهای مالی تبدیل شده است. یکی از محرک‌های اصلی این رشد، فعالیت شرکت‌های موسوم به «خزانه‌داری بیت‌کوین» است. این شرکت‌ها، به‌ویژه شرکت «Strategy» به رهبری مایکل سیلور، برای خرید بیت‌کوین و دیگر رمزارزها از ترکیبی از بدهی و سهام استفاده می‌کنند. در حال حاضر، حدود ۱۶۵ شرکت عمومی در جهان بخشی از دارایی‌های خود را به بیت‌کوین اختصاص داده‌اند. خریدهای گسترده این شرکت‌ها یک حلقه بازخورد مثبت ایجاد کرده و باعث شده بازار بیت‌کوین از یک تجربه نوآورانه سرمایه‌گذاری، به یک منبع ساختاری فشار خرید تبدیل شود.

در کنار نقش شرکت‌ها، حمایت‌های دولتی نیز زمینه رشد قیمت بیت‌کوین را فراهم کرده است. فرمان اجرایی رئیس‌جمهور وقت، دونالد ترامپ، اجازه داد برنامه‌های بازنشستگی آمریکا بتوانند در دارایی‌های جایگزین از جمله رمزارزها سرمایه‌گذاری کنند. این تصمیم مسیری روود گسترده سرمایه موسسات بزرگ به بازار کریپتو را هموار کرد و تقاضا برای بیت‌کوین و دیگر رمزارزها را افزایش داد.

رشد اخیر بیت‌کوین همچنین همزمان با عرضه اولیه موفق سهام صرافی رمزارزی «Bullish» در بورس نیویورک رخ داد. این صرافی که توسطمیلارد تکنولوسژی، پتر تیل، حمایت می‌شود، توانست ۱،۱ میلیارد دلار سرمایه جذب کند و قیمت سهام آن با افزایش قابل‌توجهی روبه‌رو شد.

این موفقیت نشان‌دهنده اعتماد شدید سرمایه‌گذاران به بازار رمزارزها و پتانسیل بالای شرکت‌های فعال در این حوزه است. البته ناگفته نماند که انتشار داده‌های تورمی آمریکا باعث شد تحلیلگران دیدگاه‌های متعددی ارائه کنند و در پی آن، نوسانات قیمتی بیت‌کوین و اتریوم افزایش یابد. این روند موجب عقبگرد هر دو دارایی از رکوردهای قبلی خود شد.

کنفرانس ملی

مخابرات